

Z historie českých rodin na východní Volyni a v Čechách

Olga Němečková Šedivcová

Z originálu autorky zpracovali Petr a Lubomír Sazečkovi.

*Všechny informace nemusí být úplně přesné,
ale je důležité i takové vzpomínky uchovávat.*

2019

Obsah

Slámová rodina	3
Nechutova rodina.....	7
Vzpomínky na moje předky.	10
Vzpomínka na Helenu Jilnickou.....	21
Zpět k babičce a dědečkovi - jejich rodině	23
Ted' něco o mém tatínkovi - Františku Šedivcovi	25
Vzpomínka na dobu po válce	33
Další vzpomínka na život v Mirotíně po válce.....	34
Ještě jedna vzpomínka z Mirotína	35
Stěhování z Volyně do Čech	36
Vzpomínka na první chvíle v Josefově	38
Rodina moji maminky	42
Vzpomínka na setkání se strýcem Frantíkem Nechutou a jeho ženu Marii	45
Vzpomínka na tetičku Drekslerovou.....	48

Slámová rodina

Rodina se do Ruska odstěhovala v době pronásledování křesťanů. Pavel Sláma, můj praděda, se narodil 12. 8. 1865 a umřel 19. 6. 1950. Sloužil jako kazatel v Mirotíně, kde jsem se narodila. Tehdy tam bylo několik českých vesnic. Nakonec byl pohřbený v Sulejovicích.

Jeho žena se jmenovala Alžběta a měl s ní tři dcery a jednoho syna¹. Alžběta byla moje babička, Emílie měla také dceru Emílii, které jsme vždy říkali „teta Milča“ a byla to babička Josefa Jelínka. Dál měli dceru Slavěnu, což byla maminka Růženy, která bydlí v Kanadě a je provdaná za kazatele Nováka. Jejich jediný syn Miroslav, byl otcem Slavěny Nesvarbový, a tedy byl dědou Míry, Jindry, Slavuše Fibigrový a Jitky Černíkovy.

Když byli moje maminka, teta Milča a Toník malí, tak řádil tyfus. Zemřela moje prababička Alžběta, babička Alžběta Nechutová a Emílie Nesvarbová. Náš praděda Pavel Sláma jako kazatel musel pohřbít svoji ženu a 2 dcery. Po těch mladých maminkách zůstali 3 sirotci:

Libuška Nechutová (2 roky), Emilka (Milča) Nesvarbová (2 roky) a Toník Nesvarba (9 měsíců).

Strejda Toník se dostal do Československa se Svobodovou armádou. Zde se oženil s Věrou Vajglovou a bydleli v Chotiměři. Měli 2 dcery, Věru (později provdanou Vajglovou) a Libušku. Strejda měl rád moji maminku, a tak po ní pojmenoval svou dvouletou dceru.

Teta Věra pocházela od Roudnice (Chodouny). My jsme se s holkama Nesvarbovýma měly rády. Trávily jsme spolu prázdniny v Chotiměři nebo u nás v Lovosicích. Teta Věra byla švadlena, a tak mi přešla svatební šaty po mých dvou starších sestřích, Olině a Fanuš.

Po smrti Emilky se její manžel Karel Nesvarba znovu oženil. Vzal si Amálku Červinskou (sestru Josefa Červinského - otec Luboše a Petra Červinských). Byla to skvělá manželka a matka dvou sirotkům. Narodil se jim syn Jarda, který se po letech odstěhoval do Kanady (syn Benjamín), syn Jiří, který je otcem Slavuše Fibigrové a Jindry (Cheb). Měli ještě syna Miloslava, otce Zuzanky Koblíškové a Míry Nesvarbů.

Když jsem se já narodila, tak mě měla teta Milča (dcera Emilky a Karla Nesvarbových) moc ráda. Já jsem vždy říkala, že bych chtěla být tak energická jako ona.

¹ Kazatel Sláma měl snad těch dětí dohromady 13, 7 dcer a 6 synů.

Rodiče Slámovi: Miroslav Sláma	18. 7. 1911 - 21. 4. 1988	
Olga Slámová (roz. Jelínková)	14. 3. 1913 - 3. 6. 1981	měli 2 dcery, Slavěnu a Vlastu

Jiří Nesvarba	14. 8. 1928 - 24. 3. 2010	
Slavěna Slámová - Nesvarbová	27. 1. 1930 - 30. 10. 2008	pohřbeni v Sulejovicích
Vlasta Slámová Jelínková	5. 5. 1934 - 11. 3. 1992	
Antonín Jelínek	8. 6. 1931 - 18. 9. 2011	pohřbeni v Sulejovicích, rodiče Jitky Černíkové (narozena 1968) a Drahuše Křivánkové (narozené 1959)

Babička Alžběta měla ještě sestru Slavěnu, po které se jmenuji. Ta se provdala za Karla Jelínka a ve 30. letech spolu utekli z Ukrajiny do Kanady. Tam se jim narodily 2 dcery, Růžena Nováková, pozdější manželka kazatele Nováka a Olga, později Novotná. Když k nám teta Slavěna po létech přijela, říkala, že si chtěla vzít do Kanady i naši maminku, které bylo v té době přibližně 10 let. Měla od dvou let zlou macechu, ale její otec Otakar Nechuta se nechtěl malé Libušky vzdát. Když jí maminka vyprávěla, jak měla zlou macechu, tak tomu ani nechtěla věřit. Posílali nám dost oblečení a bot z Kanady. Ještě mám od ní na památku brož. Maminka Libuška ani nechtěla, aby se po ní jmenovala některá její vnučka. Její jméno jí nepřineslo štěstí. Měla ho po sestře dědy Otakara Nechuty.

Zamilovala se do kluka, kterého si ale nesměla vzít, protože již měla od rodičů určeného manžela, Jaroslava Šrámka. Byl to hrozně zlý člověk, o kterém se po několika letech zjistilo, že bije manželku i děti. Jednou se, jako obvykle, opil a začal řídit ve stáji, bil koně a pak chtěl zbít i svou rodinu. Tou dobou byl na stejném místě i muž, do kterého byla sestra babičky zamilovaná. Zabil jejího manžela, a když to přišla policie vyšetřovat, můj dědeček se zaručil tím, že řekl, že ho ukopali koně.

Když bylo dědečkovi přibližně 80 let, nechal se pokřtít v BJB na Vinohradech. Ještě 1. 6. 1963 byl na mé svatbě, kde jsem si brala Jana Kučeru. Poté začal marodit a nějaký čas pobýval u nás v domě. Když ležel na smrtelné posteli, chtěl se vyzpovídat našemu kazateli Rudolfu Petrovi o události, co se tenkrát doopravdy stala. Kazatel Petr mu řekl, že Pán Bůh mu to odpustí, protože tím byla zachráněna žena s dětmi. S manželem jsme přišli z práce a dědeček nám řekl „Pojď mně zpívat. Já budu umírat.“ Měl rád píseň „Pojď k spasiteli“, kterou hraje na piano jeho praprapravnučka, dcera naší Slavěnky, Janička. To by měl dědeček radost, že z tolika dětí, vnučat a pravnoučat ji hraje jediná dívka. Babička Růženka měla ráda píseň „Beránku Boží“.

Jednou si dědeček Vlád'a Šedivec půjčil od strejdy Vládi koně, protože chtěl jet do Sokolova nakoupit. Kůň zastavil u hospody a nechtěl jet dál. Strejda Vlád'a totiž vždy při cestě u této hospody zastavil, a tak si na to ten kůň již zvykl. Někdo dědečkovi řekl, ať jde do hospody. Šel pouze za dveře a hned se vrátil na vůz a kůň se sám rozjel.

Babička Růženka zakazovala hraní karet. Vždy říkala že „ty hříšné obrázky nesmějí brát do ruky“. Kdykoliv když kluci Šedivcovi v hospodě řádili, přišla babička, zapískala u dveří a kluci se balili. Dědeček říkával, že jsou to její kluci. Vladimír bylo rodové jméno Šedivců: můj děda Vlád'a, strýc Vlád'a, dva bratrance, dva synovci a jeden můj syn Vlád'a.

Tátova starší sestra Františka žila v Josefově u Sokolova, přes cestu u babičky Růženky. Trávila jsem tam každé léto. Velice mě rozmazlovala. V patnácti letech jsem od ní dostala své první boty na podpatku. V tom roce zemřela moje babička. Vždy mi říkala, že jsem její „chlupatice“, protože jsem měla velmi husté vlasy. Jako jediná vnučka z 12 jsem po ní zdělila zlaté náušnice. Po letech jsem je dala své nejstarší vnučce Danielce, dceři mého syna Standy.

Teta Františka Drahokoupilová měla jediného syna Boleslava. Její manžel Vlád'a padl hned na začátku války. Teta mi vždy kupovala oblečení a říkala, že když u nich nejsem na prázdninách, tak se Bolek ani neukáže doma. Měl moc rád děti a také říkával, že jich bude mít S. Má jen 3, Vlád'u, Jirku a Ivetku. Jeho žena Marta je moc fajn. Bolek mě vozil na motorce, bral mě na Krajskovskou pouť v Sokolově a vždy za mě vše platil. Měla jsem ho jako brášku a on mě zase za mladší sestřičku. Byla jsem jejich první družička. Jako malou mě vyklopil z kočárku (Mirotín - Ukrajina). Když jsem čekala Slavěnu, tak říkal, že mě dobře vychoval.

Strejda Rost'a Šedivec byl o rok mladší než můj otec František a nechtěl se učit, tak za něj chodil do školy strejda Bronislav (otec Ály a Lory z Ústín. L.). Strejda Broňa vystudoval vysokou školu (geolog). Rost'a s Vlastou utekli v roce 1948 do USA. Tam měli 3 děti, Františku, Vít'u a Lidunu. Posílali babičce do Josefova balíky potravin, ale i čokoládu a oblečení. Koupili si „malý“ domek v Clevelandu s 12 pokoji. Strejda byl šikovný ohledně aut. Američanům opravoval auta a za pár let se z nich stali boháči. Později si v Clevelandu koupili obchodní dům. Byli dvakrát v Československu. Jednou, když přijeli, se teta ptala na zlaté náušnice po mé babičce, maminka jí řekla, že jsem je dostala já. Jejich děti znám jen z fotek. Strejda Rost'a zemřel v 85 letech a teta Vlasta v 80 letech.

Za to strejda Broňa (geolog) žil na Ukrajině, kde se oženil s tetou Táňou, ředitelkou školy. Její rodiče byli vyvezeni na Sibiř. Její otec byl poštovník a na Sibiři umřel. Jeho manželka se až po 20 letech vrátila domů.

Broňa s Táňou měli 2 dcery. Navštívili jsme je s rodičema v Oděse, když mi bylo 17 let. Pak jsme tam byli s Olinou a Jirkou Němečkovými v roce 1966. Můj manžel Johnny koupil Vlád'ovi a Jirka Milanovi šlapací moskviče. Tehdy bylo Vlád'íkovi 1 rok a po našem návratu nás ani pořádně nepoznal, ale z autíčka měl radost. Ještě nedosáhl na šlapky, tak jsme ho tahali za provázek. Ale když trošku povyrostl, tak byl tak šikovný, že nic neodřel. Garážoval ve skříni v ložnici. Ale i tak dostalo zabrat, když s ním řádil Vlád'a i náš mladší syn Stáňa. Já jsem si koupila v Oděse zlatý hodinky se zlatým řetízem. Ty jsem dala naší Slavěnce, ke 30. narozeninám.

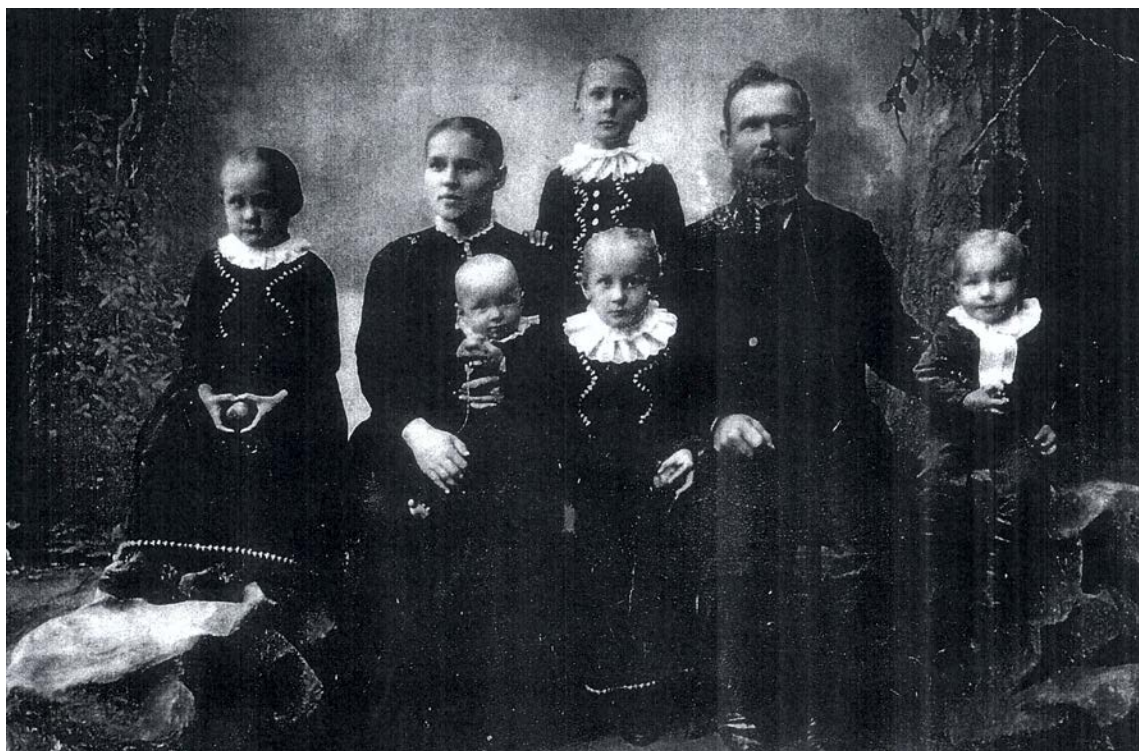
Jako malá jsem chodila tři roky na piano. Někdy jsme však neměli peníze na zaplacení, tak jsem paní učitelce nesla domácí vejíčka. Doma jsme chovali nejen slepice, ale i prasata, díky kterým jsme měli co jíst. Určité množství sádla se však muselo odevzdávat do krámu jako deputát. Stejně tak se odevzdávala i kůže, říkalo se tomu krupon.

Nechutova rodina

Rodina mého dědečka Otakara Nechuty pocházela z Vanovic u Brna. Dědeček byl švec. Jeho bratr Jaroslav žil v Oděse se svou manželkou Marií, která mi později dala román přivezený před mnoha lety z Čech. Zde také žil jejich syn Jaroslav s manželkou Musjou a jejich třemi dětmi - syny Edvardem a Františkem a dcerou Věrou. Jaroslav ml. byl i s ženou na naší svatbě. Jejich dcera Věra měla jednoho syna Slávka, který byl pilotem u vojska. Setkala jsem se s ním v roce 1962.

Společná fotografie

Rodinná fotografie

Ma milou vzpomínku ti
Libuška posílám tuto fotku
abys viděla, jak vypadala troje
maminka, jak byla mladá děvče
je vprostředku, a jak stáli ustr
jeny, ať abys viděla Deděčka
i Babyčku, tyto byli jejích první
dětí, ať na tom kamene je mamina
Mileneina, ať vradu je nejstarší
ta zemřela, ona měla Bratra Hadu
gelinka, ale za 11 měsíců zemřela
na ríchlí nemoc, příčinou ~~nachlazení~~
ať abys Babyčka má na klině je
Strejček gozef Slama, ať minulí
rok byl u vás, ať druhý se ma-
novol Hadliček, ten zemřel malej,
je to vzaena fotka tak jsem je
dala uclítat, jisté vás potěší jen
vidět, jen velike škoda je že
tak vmladě zemřeli,
zasílám se srdečným pozdravem
váše Teta S.P. Růžinský

Rodina Vladimíra a Růženky Šedivcových

Josef, Rost'a, Věna, Františka, Vlád'a

babička, Boleslav, dědeček, Frantík

Rodinná fotografie

Vzpomínky na moje předky.

Chci vzpomenout na své předky a zaznamenat některé vzpomínky z mého dětství. Podle vyprávění mého dědečka, babičky, tatínka a maminky, Šedivcové a Nechutové rodiny.

Podle záznamu mého dědečka Vladimíra Šedivce, píše toto: Když se větší množství Čechů stěhovalo do Ameriky, mluvilo se na moskevském zemědělském sjezdu 12. 6.1867 o tom, a tu vznesl pan Rieger dotaz, do jaké míry by bylo možné obrátit stěhování Čechů do jižního Ruska. K tomu se nejvíce sjednávalo, aby se Češi stěhovali do Samary a na okraj k úpatí Kavkazu. Václav Frič toto odmítl, také jako i na Amur. Při tomto jednání byli přítomni:

František Příbyl, František Palacký a Rieger, který dal povolení k stěhování na Volyň. Někteří Češi se už stěhovali v roce 1863-1869 do gubernie Tavridské a založili tam vesnice jako je Kirilovka, Vladimírovka, Chebno a také Kubáň. Na okrese Melitopol v roce 1897 založili vesnice: Čechohrad a Velehrad. Na Volyni pak obec Kvasilov, kde koupili půdu ornou po 18 rublech a lesní půdu po 12 rublech.

V roce 1874-1875 se Češi v důsledku rakouské persekuce vystěhovali do Ruska a někteří se usadili na Volyni okolo nádraží Čudnov - Volyňsk a zde založili českou obec Olšanku. V roce 1882 se někteří uradili a přestěhovali se do vykáčeného pralesa vzdáleného od Olšanky asi 28 km a usadili se mezi pařezama a založili tam českou obec a nazvali ji Kolonie Česká.

Dědeček - Vladimír Šedivec se narodil 15. 11. 1883 v české vesnici Česká Kolonie na Ukrajině, kam přišli jeho rodiče v roce 1874 a kde si koupili pole, protože byli zemědělci. Podle vyprávění ruský car při návštěvě Rakouska Uherska nabídl pozemky za nízkou cenu těm, kteří se přestěhují na Ukrajinu. Chtěl, aby se tato málo obydlená země zvelebila. Tak se Češi začali stěhovat na Ukrajinu, kde byla úrodná země a dala se koupit poměrně za přijatelnou cenu. Tuto možnost zvážil i pradědeček, Václav Šedivec, zvaný Matoušů z obce Hustiřany okres Jaroměř, který se narodil v roce 1844, který prý prohrál svůj majetek - statek v kartách. Proto se tradovalo v rodině Šedivcové, že děti nesměly vzít do rukou karty a nesměly se učit hrát karty. Dědeček vyprávěl o těžkých začátcích, když jeho rodiče přijeli na Ukrajinu k Žitomíru, kde již byli někteří přistěhovalci z Čech a založené české vesnice, jako Česká Kolonie, Volšanka, Románov a další. Pradědeček Václav Šedivec si vzal za ženu Františku Černou, dceru Jana Černého z obce Neznašova v okrese Jaroměř. Pradědeček údajně byl náruživý hráč, a tak prohrál statek v kartách. Tak mu nic jiného nezbylo, než vzít to co mu zůstalo na vůz a jet na východ do Ruska, neboli na Ukrajinu a tam začínat znovu. Měli dvě děti - dceru Annu a syna Františka (dcera se narodila v roce 1869 a syn v roce 1872), které dali na vůz a spolu s manželkou přijeli na Ukrajinu a tam ve velmi těžkých podmínkách začínali svůj nový život. Z Čech se stěhovalo více rodin, takže si pomáhali, jak jen kdo mohl.

Můj dědeček se narodil jako sedmé dítě v roce 1883 v české vesnici na Ukrajině v dřevěné roubené chaloupce. Po příjezdu se jim narodil syn Václav, a to v roce 1874, potom v roce 1878 syn, Josef, v roce 1879 syn Alois, v roce 1881 dcera Františka a poslední byl můj dědeček Vladimír. Od samého dětství musel tvrdě pracovat a pomáhat svým rodičům. V nově vzniklých vesnicích si také Češi postavili školu a kostel. Ve škole se ale učili hlavně ukrajinsky, rusky a velmi málo česky. Česky se dědeček učil hlavně z českých knih, tak se naučil psát česky - hůlkovým písmem. Byl nadaným žákem, rád chodil do školy, měl touhu po poznání, hodně četl, četl vše, co mu přišlo do ruky, hlavně české knihy, které si lidi ve vesnici půjčovali. Dědeček se zajímal o historii českého národa a zachovaly se jeho výpisky z těchto knih. Dědečkovi rodiče byli katolického vyznání, a tak své děti vedli k víře v Pána Boha, chodili pravidelně do kostela, dědeček byl ministrantem.

V roce 1904 si namluvil Růženu Tomáškovou - narozenou 18. 2. 1886 z české vesnice. Babičky maminka se jmenovala Josefa (rozená Karlová, její tatínek se jmenoval Václav Karel z obce Habřiny okres Jaroměř), pocházela z Moravských bratří, kteří však byli roztroušení a neměli svá shromáždění, takže splynuli s katolickou většinou. I babička, když si chtěla vzít dědečka, musela přestoupit ke katolické víře. Babičky tatínek se jmenoval František Tomášek - syn Georgie Tomáška z Jaroměře. Babičky rodiče odjeli do Ruska na Volyň v roce 1875 a nejdříve se usadili v české obci Olšanka, kde žili do roku 1901, potom se odstěhovali do obce Lukách, kde žili 4 roky, 3 roky bydleli v Romanově a na Českou Kolonii se přistěhovali v roce 1908. Maminka France Tomáška se jmenovala Barbora. Tomáškovi měli devět dětí: v roce 1878 se narodil syn Josef, v roce 1880 dcera Marie, v roce 1882 dcera Josefa, potom dcera Františka (bez udání roku narození), potom moje babička Růžena v roce 1886, dále syn Vladimír, dcera Ludmila, syn Rostislav v roce 1896 a poslední syn Václav.

Babička Růžena Šedivcová (rozená Tomášková) byla velmi statečná žena - porodila deset dětí, vychovali jen osm, dvě děti zemřely malé. 21. 4. 1906 se narodil první syn Josef, 9. 11. 1909 se narodila dcera Františka, syn Vjačeslav, který po narození zemřel. Potom už se jim narodili samí kluci: 18. 11. 1911 syn Václav, 12. 4. 1913 syn Vladimír, 5. 7. 1914 syn František, 24. 9. 1916 syn Rostislav, 10. 4. 1918 dvojčata Bronislav a Jiří - Jiřík brzy po narození zemřel, 28. 9. 1921 syn Boleslav. (data narození jsem získala z lístečku, který byl vložený v sešitě po dědečkovi, který toto zapsal).

Dědeček s babičkou dostali nějaké pole od svých rodičů a další si podle možností přikupovali. Postavili si svou chaloupku - roubenici - tak jak se v té době stavělo z materiálu, který byl přístupný - tj. dřevo a hlína. Museli tvrdě pracovat, aby uživilí své děti, které také od samého dětství učili pracovat na poli, doma i ve chlévě, pomáhat svým rodičům. Život to byl velmi těžký, jak vypráví můj tatínek František Šedivec. Neměl ještě ani pět roků a musel pást hejno hus - mívali jich hodně, až 40, a to byla s nimi starost, aby se nezaběhly do obilí a neudělaly někde škodu. Tatínkovi se to stalo, že si zahrál a husy mu utekly na sousedovo pole, a udělaly tam škodu. Přišla sousedka a žalovala, že husy pošlapaly obilí, tak tatínek dostal od dědečka bičem a na to bití nikdy nezapomněl. Husy chovali hlavně na prodej pro Židy.

Podle vyprávění mé babičky, tak na podzim přicházel rabín a vybíral si nejlepší husy, sám si je podřízl, nechal dobře vytéct krev (krev Židé nejedí) a za utržené peníze koupila dětem ošacení nebo obutí. Podle věku dětí byla jim přidělována práce - počínaje pasením hus, pasením dobytka a nejstarší děti pracovaly na poli. V té době ještě nebyla technika, většinou se všechno na poli dělalo ručně - motykami, kosami, srpy - měli pouze pluhy na orání a přiorávání, jinak vše ostatní se muselo dělat ručně. Obilí se mlátilo cepy. Prostě to nebylo jako v dnešní době, měli jednoduché zemědělské nástroje, což vyžadovalo větší fyzickou práci.

Z vyprávění mého dědečka vím, že měl velmi těžký život, protože od samého útlého dětství těžce pracoval na poli a do školy chodil jen v zimě, což mu bylo líto, protože on do školy chodil rád a byl zvědavého ducha. Byl na vojně, a protože byl vysoký urostlý mládenec, tak ho vybrali, aby sloužil u Kozáků - bylo to za cara Nikolaje - neboli Mikuláše. Byl s Kozáky až na Kubáni, - kde je velmi úrodná zem, takže se kozáci mohli i s koněm schovat do obilí, tak bylo vysoké - pravděpodobně to bylo žito. Za cara se lidem dařilo dobře, protože ti, kteří pracovali, tak si vydobyli obživu. Po žních bylo tolik obilí, že ho neměli kam uskladnit a sypali ho na hromady a ty hromady nepřikrývali ani na zimu. Obilí zarostlo tak hustě, že dovnitř se vlhkost nedostala a uvnitř té hromady bylo obilí suché a bylo k použití na mouku, osením svrchu se krmil dobytek, takže nic nepřišlo nazmar.

Kubáň byla oblast s velmi úrodnou zemí a byla tam za cara hojnost, protože lidi se snažili, i když těžce pracovali, měli dostatek pro sebe a mohli přebytek prodat a za utržené peníze si nakoupili, co bylo třeba. Špatně se vedlo jen lenochům, kteří nechtěli pracovat a raději dřeli bídu a popíjeli vodku, než aby se přičinili - tak také proto nadávali na cara a chtěli ho svrhnout. Byli to většinou mužici, kteří se nechali zfanatizovat od komunistů a čekali na příležitost, jak se cara zbavit. I dědeček tvrdil, že za cara nebyla v Rusku bída, že každý kdo pracoval -(neboli chtěl pracovat) si dobře žil, jen ti, kdo nepracovali, měli bídu, žili v chatrčích, spali na slámě, pili vodku, přikrývali se kožichem a nadávali na cara.

Když dědeček přišel z vojny, tak se oženil a žili s babičkou v české vesnici na České Kolonii. V revoluci byl dědeček povolán do armády - v roce 1914 a protože se kozáci, u kterých on sloužil, nechtěli přidat na stranu komunistů - k Leninovi - rozprchli se nakonec a museli se skrývat, protože jim hrozila Sibiř (Dědeček se v té době setkal s Leninem i Stalinem a vyrozuměl, že jestli tito se dostanou k moci, bude to moc zlé). A tak se to také stalo, když komunisti zavládli, nastalo nejhorší období života mého dědečka, babičky a jejich celé rodiny, jakož celého národa. Mnozí Kozáci byli pochyťáni a deportováni do gulagů na Sibiř.

Když byl dědeček na vojně v revoluci, tak se v roce 1914 v létě narodil můj tatínek. Babička nám to vyprávěla a říkala: „Pamatujte si to děti, že váš tatínek se narodil pod mandelem“. Bylo to tak: Babička byla na poli a sekalo se obilí, odebírala za sekáčem obilí a dávala ho na hrstě, potom se hrstě svazovaly do snopů, ty se pak skládaly do mandelů. Když najednou přišly na babičku bolesti, a protože měla rychlé porody - dvakrát ji řízlo v břicho a dítě se hlásilo na svět - museli ji položit na zem na plachetku a tam se tatínek narodil. Babička ho vzala do zástěry a šla s ním domů, kde ho vykoupala, oblékla a položila do kolébky. Umyla se a po chvíli odpočinku šla opět po své práci. Taková to byla statečná žena! Tatínek byl pátým dítětem v pořadí.

Dědeček byl skoro dva roky na vojně, a právě po žních, kdy se můj tatínek narodil, se stalo velké neštěstí. Když svezli všechno obilí do stodoly, bylo to po žních, tak v noci začalo hořet. Sousedé vzbudili babičku, že jejich stodola hoří. Začali vynášet z domu, co se dalo, hlavně vynesli děti a kolíbkou, ve které spal maličký František. Všechny stavby byly ze dřeva, pokryté šindelem nebo doškama, nebyla tedy žádná naděje na uhašení. Stačili jen vypustit všechny dobytek z chléva. Babička s příbuznými a sousedy vynášela z hořícího domu, co mohla, nakonec na sebe vzala mokrou deku a vynesla skříň. Její bratr ji varoval, aby už do toho hořícího domu nešla, ale ona s tou mokrou dekou se tam několikrát vrátila a vynesla, co jen mohla, chtěla zachránit hlavně důležité věci pro děti, peřiny a deky na spaní, nábytek, ač skromný, ale pro rodinu potřebný. Uchýlila se s dětmi ke své rodině, kde jim poskytli přístřeší.

Ve stodole spal pradědeček Václav Šedivec a ten tam uhořel. On rád spával na seně v letě, když bylo v chalupě horko, a tak večer opět si šel lehnout na seno do stodoly, on kouřil fajfku. Dodnes se neví, kdo zapálil, jestli začalo hořet od té fajfky, nebo zapálil cizí člověk, nikdy se pravda nezjistila. Bůh to sud! Po této tragédii zůstal smutek a žal nad smrtí pradědečka a rodina přišla o živobytí a střechu nad hlavou. Shořelo jim skoro všechno obilí, ale i vozy a nářadí pro práci na poli. V tu dobu ještě vlastnili pole, později jim komunisté všechno sebrali.

Když se dědeček vrátil z vojny, znovu si postavili domek, stodolu a chlívy pro dobytek. Dědeček byl starostou české vesnice - Česká Kolonie. Po převzetí moci komunisty začala kolektivizace, které se zemědělci bránili. Dědeček bránil svou obec a tvrdil, že zákony takové praktiky neumožňují, že se může kolektivizovat půda od velkostatkářů, a to bylo až od 50 hektarů. Dědeček a lidi v obci neměli tak velké pozemky, a proto se jich kolektivizace netýkala. Na okrese se chtěli komunisté zalíbit vyšším úřadům, a tak chtěli zabírat všem lidem půdu. Dědeček se stavěl zásadně za svou obec i za své hospodářství a nechtěl kolektivizaci připustit. Na tolik byl moudrý, že věděl, že to je cesta do pekel, do bídy a chudoby. Jeden komisař prý řekl: „Jestli chceme české vesnice zkolektivizovat, musíme zavřít Šedivce a pak je také vyvezeme na Sibiř.“

Tak to také tak dopadlo, dědečka zavřeli a všem hospodářům sebrali pole, dobytek a všechno co měli i to co měli pro svou obživu (asi v roce 1927 nebo 1928). Lidé začali mít nouzi a od roku 1930-1933 vyvolali komunisti uměle hlad, aby přinutili zemědělce vstoupit do kolchozu a aby v nich pracovali za minimální mzdu, nebo za nepatrné naturálie. Dědeček byl ve vězení skoro rok a babička s osmi dětmi měla velmi těžký život.

Přišla zima a nebylo co jíst, ani nebylo na nejnnutnější věci pro děti. Babičky bratr, Václav Tomášek, ji pomáhal, jak jen mohl a aby si vydělali trochu peněz, jezdili muži z vesnice pracovat do lesa. Bral s sebou i babičku, i když to byla pro ženu velmi těžká práce. Babička nám o tom vyprávěla, jak musela nakládat pokácené stromy na vůz a zase je skládat z vozu dolů. Když jeli navečer domů, tak byla unavená a často usínala únavou, tak její bratr ji musel sundat z vozu, aby šla pěšky, jinak by omrzla, protože byl velký mráz a chůzí se přece jen ohřála. Tak chudák šla vedle vozu, držela se opratí a dřímala, usínala v chůzi, říkala, že ani nevěděla, jak se dostala domů. Když přišla domů, čekala ji další práce.

Dcera Františka měla na starosti celou domácnost a své mladší sourozence. Často na kluky žalovala, že ji nechtěli pomáhat, že se prali a neposlouchali ji. Babička je musela srovnávat a nařizovala jim, aby Františku ve všem poslouchali a pomáhali ji - samo sebou, že to jen slíbili.

Když se dědeček vrátil z vězení, tak byl znovu zvolen za starostu obce a snažil se zachránit lidi a rodiny před deportací na Sibiř, ale někteří již byli deportováni. Také jeho synovec s manželkou - Vladimír Trosman (byl to syn dědečkovi sestry Anny) byli označeni za zbohatlíky, ačkoliv neměl žádné bohatství, byl obyčejným řemeslníkem, kovářem, uměl své řemeslo dobře, byl pracovitý, nepil a žil slušným životem, stal se nepohodlným a byl určen k deportaci. Měli čtyři děti, nejmenší byl ještě v peřince - miminko - chlapeček Loňka (narozený v roce 1929). Tatínek Vladimíra se jmenoval Ludvík Trosman, ten byl synem Vilhema Trosmana a Niny Švarčinské. Vladimír Trosman měl bratra Leonida, kterého spolu s otcem zabili lupiči a maminku Annu těžce zranili. Maminka Vladimíra Trosmana však přežila, protože si lupiči mysleli, že je mrtvá a z vážného zranění se dlouhá léta dostávala.

Pamatuji se na tetičku Trosmanovou, že měla otevřenou ránu na obličeji - v lícni kosti, kam si přikládala kulatý jitrocel. Jako děti jezdily do Josefova na prázdniny a tetička nás posílala, abychom ji našli a přinesli právě ten kulatý jitrocel. Ona si ho umyla a přiložila na tu ránu).

Ona se musela ujmout svých vnoučat, když syna s nevěstou uvěznila a ve vagónech spolu s mnoha dalšími lidmi čekali na transport. Pak tyto nešťastníky odvezli na Sibiř. Než se tak stalo, byli ve vagónech tito lidé několik dní na nádraží a čekali na odjezd. Tetička Trosmanová nám vyprávěla, že ty dny chodila za synem a snachou na nádraží, aby toho nejmenšího Loňku, malé miminko, mohla ještě nakojit. Co všechno si tito ubožáci museli prožít a co tato ubohá matka, která opouštěla své malé děti s tím, že je možná už nikdy neuvidí. Tak strašný a bestiální byl komunismus - nejhorší policejní režim, který kdy byl - dá se srovnávat s otrokářstvím. Tyto děti zůstaly se svou babičkou doma, ale bez prostředků a zajištění, protože jim také bylo všechno zabaveno a babička s chatrným zdravím se nemohla o děti postarat. Příbuzní si vzali ty starší děti, ty nemladší zůstali s babičkou. Dva chlapce si vzali k sobě Šedivcovi, ačkoliv měli sami hodně dětí. Vypukla nakažlivá nemoc, a protože ty děti, které byli podvyživené, tak té nemoci podlehly. I Antonín, narozený v roce 1923 a Stanislav, narozený v roce 1925, nejstarší děti Trosmanovy zemřely.

Babička měla osm sourozenců a její sestra Ludmila, říkali jí Luďa, si vzala za muže Jandíka, který byl alkoholik a svoji ženu i děti bil. Tak se stalo, že Luďu ubil k smrti a zůstalo pět dětí. Babička Růžena Šedivcová s dědečkem se rozhodli, že si tyto sirotky vezmou k sobě, i když doma měli svých osm dětí a byla nouze o jídlo. Nejstarší chlapec Jandík musel hodně pomáhat a potom odešel do světa za prací. Pán Bůh je Bohem sirotků a vdov, a tak nikdo z Šedivcovi rodiny nezemřel hladu, Bůh se postaral a všechny zachránil před tak strašnou smrtí hladu.

Přežil nejmladší chlapec Loňka, který se narodil v roce 1929 a dcera Marie, narozená v roce 1926, kteří se v roce 1947 přestěhovali se svou babičkou a svým tatínkem Vladimírem Trosmanem do Čech. Vlád'a Trosman se svojí ženou Rafalinou (rozenou Zelinkou) se dostali na Sibiř. Tam několik let spolu pracovali v lese za strašných nelidských podmínek. Postavili si malou dřevěnou chaloupku, nejdříve žili v zemlance. Na jaře si udělali zahrádku, koupili si telátko, že budou mít svoje mléko, mohou se zachránit, uvažovali o tom, že si dojedou pro své děti na Ukrajinu. Když to nadřazení viděli, jak se starají o lepší budoucnost svou pracovitostí, tak říkali: „Kuda kulaka nevyšleš, kulakom ostánět sa.“

Tak manželé rozdělili - Vlád'u Trosmana vzali do transportu a vyvezli ho do tundry u Severního moře a jeho žena zůstala v lesích za Uralem, kde také zahynula - sama nemohla v tak strašných podmínkách přežít. Když v roce 1946 se Češi dozvěděli, že se budou moci vrátit do své vlasti, tak dědeček Šedivec se snažil dozvědět, kde Vlád'a Trosman je a když sehnal jeho adresu, tak mu napsal dopis, aby se, jak jen může, dostal domů, že Češi budou odjíždět tam, odkud přišli - nemohl mu zřetelně napsat, že pojedou do Čech, protože mu dopisy cenzurovali a ani by ho nedostal. Vlád'a to pochopil a po strašných útrapách a překážkách se přece jen vrátil včas domů a na jaře v roce 1947 přijel se svou matkou a svými dvěma dětmi do Čech.

Usadil se ve Staré Roli u Karlových Var, dcera Máňa se vdala za Eduarda Mišuru a syn Loňka se oženil, vzal si Ljubu, rozená Stěpaňuková, a její maminka byla Věra - rozená Tomášková - babičky Růženy příbuzná) a také s nimi přijela Vlád'ova maminka - tetička Trosmanová Anna a žila u své vnučky Marie Mišurové, ke konci svého života tetička prožívala v domově důchodců, kde zemřela a je údajně pochována ve Staré Roli. Loňkovi Trosmanovi a jeho ženě Ljubě se v Čechách narodila dcera Naďa v roce 1955 a syn Alexej v roce 1960. Marie Mišurová s manželem Edkem má čtyři děti: syna Josefa narozeného v roce 1948, syna Vladimíra narozeného v roce 1949, dceru Milenu narozenou v roce 1950 a syna Jaroslava narozeného v roce 1955. Vladimír Trosman se ještě oženil s vdovou paní Zábranskou. Její muž padl ve válce.

Ještě mám vzpomínku na strýčka Vlád'u Trosmana, když přijel k nám do Lovosic a vyprávěl nám o svém životě. Co on chudák musel se svojí ženou zažít na cestě na Sibiř, jak lidi po cestě umírali hladem a žízní, neměli žádné WC, ani kde se umýt. Ty, kteří umřeli, tak je vyhodili z vlaku jako dříví, nikdo je nepohřbil - něco tak strašného si nedovedeme ani představit. Nejstrašnější bylo, když si lidi transportovaní do vyhnanství vzali s sebou své děti - neměli pro ně ani pro sebe jídlo a další potřeby - tak většinou rodiče zemřeli dřív a potom umíraly děti. Svou potřebu mohli vykonat, jen když vlak zastavil a oni také si načerpali nějakou vodu, když zastavil vlak v nádraží. Říkal nám, že je vyložili v lese a starej se jak chceš, jestli přežiješ nebo ne, to je jen tvoje věc. Dokud byli spolu s manželkou, tak jeden druhému pomáhali, i když museli těžce pracovat na stavbě železnice a dávali jim tak malý příděl jídla, že stále slábli.

Nejhroznější bylo, když Vlád'u vyvezli až do tundry u Severního moře a jeho žena Rafalina musela zůstat sama za Uralem. Opakovalo se to samé, jak cesta na sever do tunder, kde byla většina roku zima, a v zimě byly veliké mrazy. Přežil jen ten, kdo měl dobré zdraví. On se tam v lágru setkal se svými příbuznými s Vlád'ou Šrámkem, kterého tam také vyvezli na práci.

Vlád'a Šrámek se tam oženil, měl několik dětí, ale všechny až na jednoho jim zemřely. Po mnoha letech ho jeho rodina vypátrala a on přijel se svojí ženou a jediným synkem do Čech, také byl u nás v Lovosicích a jeho vyprávění bylo pro nás nepochopitelné, co všechno lidi vydrží, v jakých podmínkách žili a dosud asi tam žijí.

Když jsme jezdili na prázdniny k dědečkovi a babičce do Josefova, tak jsme si večer sedli kolem stolu a prosili jsme babičku a dědečka, aby nám vyprávěli něco ze svého života. Většinou to byly velmi smutné příběhy a často jsme si u toho pobřečeli, a tak babička říkala: „Už vám nic nebudu vyprávět, když vy u toho brečíte“. Ale my jsme si znovu vymohli na babičce vyprávění ze života v Rusku. Babička se narodila 17. 2. 1886, v české vesnici u Žitomiru, na Olšance.

Ze svého mládí nám vyprávěla, že když byla malá, byla hodně kudrnatá a děti se ji posmívaly: „Kučeravý Marko chodí po jarmarko - nekupuje, netorhuje, jenom dělá svarko“. Ona nechtěla mít kudrnaté vlasy, a tak dostala nápad, vzala včelí med a namazala si hlavu medem a myslela si, že se jí tím vlasy narovnájí, žel to nepomohlo. Babička říkala, že mám vlasy po ní. Ze všech vnoučat jsem mněla nejkudrnatější vlasy. Nejraději vzpomínala na dobu, kdy se jí narodily děti a jakou měla z nich radost. Přes všechny útrapy, starosti a těžkosti byla velmi hrdá na své syny a svou dceru. Dědeček byl člověk tichý a moc toho nenamluvil. Když chodili kluci na zábavu a poprali se tam, tak dědeček řekl: „Růžo běž se tam podívat, prý se ti tam kluci poprali“, a babička musela jít a srovnat je, dědeček se do toho nepletl, tak to zůstalo na babičce až do smrti. Milovala všechny své děti a se slzami v očích vzpomínala na dva chlapce, kteří po narození zemřeli, a nejvíce plakala, když vzpomenu na nejmladšího syna Boleslava, který zahynul ve druhé světové válce.

Nejsmutnější vyprávění bylo z doby hladomoru, který komunisti uměle vyvolali, aby se lidi podřídili a byli z nich ovce, které by je bezmezně poslouchali a dělali, co oni chtěli. Lidi utíkali z vesnic do měst, aby se zachránili. V době hladu vymíraly právě celé vesnice a na znamení vyvěsili černý prapor. I můj tatínek jako malý chlapec musel pracovat v kolchoze a za celý den dostal talířek polévky a krajíček chleba. To byl jeho výdělek a takový život neměl žádnou budoucnost. Nesmělo se ani na kolchozním poli sbírat klásky, nebo brambory a řepu, prostě lidi nesměli na kolchozní pole vstoupit. Jedna chudá vdova měla několik dětí, a tak se jí podařilo sebrat nějaké klásky, doma je vydrtila a umlela. Z rozdrčeného obilí upekla dětem placky a dala jim jen malý kousek, zbytek dala do košíku, který zavěsila ke stropu. Děti byly tak hladové, že si sedly pod ten košík a vydržely se na něj dívat, dokud jim maminka zase kousek nedala. Někdy se našla nějaká řepa u cesty, a tak děti chodily na cesty a hledaly spadlé řepy z vozů. Doma jim z té řepy, nebo z kukuřice vařili jídlo, nebo se plátky řepy pekly na kamnech a děti to měly za pochoutku. Nikdo si nedovedeme představit, jak je strašný hlad a co prožívají rodiče, když nemají co dát svým dětem do úst. Komunismus v Rusku - nebo stalinismus, byl tím nejstrašnějším režimem, který kdy byl v Rusku a žel, že mojí předkové - babičky, dědečkové, tatínek s maminkou a jejich rodiny si tuto hrůzovládu museli zažít.

Když tatínek František vyšel školu, v létě pracoval v kolchoze, rodiče viděli, že nepřežijí zimu, tak tatínka (bylo mu málo přes 14 roků) vypravili do Kyjeva, kam již několik příbuzných i známých uteklo. Babičky sestra Šrámková s dcerkou a dvěma syny také utekli do Kyjeva a žili ve sklepním bytě čítající malou předsíňku a jednu místnost. Bratřenci Šrámkové byli starší, pracovali u dráhy, takže nosili v tašce domů uhlí, kterým se topilo. Babička dala tatínkovi na cestu do bandasky kyselé zelí, do ranečku trochu brambor, svázala mu polštář do deky a pár svršků, a tak se vydal tatínek do velkého města, hledat své příbuzné. Když k nim dorazil, tak už v té jedné místnosti ve sklepě bylo šest lidí a on byl sedmý. V místnosti byl stůl, židle, kamna a jedna postel, na které spala teta Šrámková s Františkou svojí dcerkou. Ostatní spali na zemi, jak se dalo, hlavně, že nebyla zima. Tatínek tak spal dva roky v tomto sklepním bytě na zemi a byl rád, že má vůbec kde být a že ho přijali mezi sebe.

Teta a mladší sestřenice Františka se živili tím, že chodili do fronty na chleba, a když se jim podařilo koupit pár bochníčků černého (rázového), tak ho rozkrájeli na krajíčky a ty krajíčky prodávala teta na trhu. Tak získali trošku více peněz, než stál celý chleba a mohli zase koupit o jeden chleba více, a tak jim třeba vybyl pro jejich obživu. Někdy museli čekat i několik hodin, než chleba přivezli, a pak se protlačit k pultu a třeba oběhnout i více obchodů, aby co nejvíce těch chlebů koupili, a bylo co zase prodat po krajíčkách, aby bylo co jíst. Policie často fronty na chleba rozháněla, ale děti většinou nechávali být. Tatínka jako malého chlapce zapojili do svého „podnikání“ a tak se uživil. Když se mu podařilo koupit více chlebů a nějaké mu zbyly, tak ho bratranec Šrámek vzal do mašiny a odvezl chleba svým rodičům, kde ho vůbec neměli.

Takovým způsobem pomáhal své rodině, aby přežili hlad. Později chodil do front i na jiné zboží a s nakoupenými věcmi tetička kšeftovala a o zisk se rozdělili a přežili společně čas hladu. Když tatínkovi bylo 16 let, tak ho bratranec vzal do práce na dráhu, začínal u té nejhorší a nejpodřadnější práce, až se později dostal na mašinu jako pomocník. Když mu bylo umožněno, aby si udělal zkoušky na strojvedoucího, tak byl velmi rád, a to byl pro něho velký úspěch, protože si vydělal více peněz a mohl také více koupit chleba a jiných potravin a odvézt domů svým rodičům. Na mašině jezdil až do roku 1942. Také dráha dávala svým zaměstnancům uniformy, boty, kabát, z mašiny si mohl donést černé uhlí na topení a tím se mu začalo lépe žít.

Nejhroznější doba hladu byla od roku 1930 do roku 1933, kdy na Ukrajině vymřely miliony lidí hladu - odhaduje se na sedm milionů. V té době se i objevily případy kanibalismu, kdy rodiče snědli své děti, anebo mrtvé lidi. Tatínkův bratr zůstal v kolchoze a dřel bídu, chtěl se ženit a neměl oblek, tak mu tatínek půjčil svoji drážní uniformu - dokládá to dobová fotografie. Tatínek vzal s sebou do Kyjeva svého bratra Vlád'u, protože se mu po svatbě do roka narodil syn Viktor, a našel si také práci na dráze, a tak mohl uživit svoji rodinu. Tatínek potom dostal ubytování od dráhy, a tak se od Šrámkových odstěhoval.

Ještě se vrátím zpět ve své vzpomínce na tetičku Annu Trosmanovou, která byla sestrou mého dědečka a na její vyprávění ze svého života. Ona chodívala k mojí babičce a dědečkovi a my děti jsme ji prosily, aby nám něco vyprávěla ze svého života a ona ráda vyprávěla: „Narodila se u Jaroměře a pamatovala si na to, jak s rodiči a svým bratrem odjeli na Ukrajinu - neboli na Volyň kolem roku 1875. Jelikož její tatínek (můj pradědeček Václav Šedivec) prohrál svůj statek v kartách, musel prodat, co ještě zbylo a vydat se na dlouhou těžkou cestu. Měli psíka - fenku, které se před odjezdem narodilo několik štěňat. Tatínek rozhodl, že si sebou vezmou jen fenku a štěňata nechají, tak fenku přivázali k vozu a jeli. Když přijeli na místo, tak se za několik dní fenka ztratila a po dlouhém čase přišla za nimi zpět až na Volyň i se svými štěňaty.“ Obdivovali jsme tu fenku, jak to dokázala, že trefila do původního domova a zase došla až takovou dálku. Protože toto vyprávěl nám i náš dědeček, tak si myslíme, že se tato epizoda stala.

Tetička Trosmanová nám toho vyprávěla hodně, ale byly to většinou velmi smutné zážitky z jejího života a některé jsem už uvedla na začátku. Tetička si v Čechách dlouho nepožila, po několika letech zemřela. Její syn Vladimír, který byl na Sibiři, se po příjezdu do Čech oženil a vzal si paní Zábrockou - vdovu po vojákově, který padl ve válce. Vlád'a Trosman měl velmi podlomené zdraví z gulagu na Sibiři, a tak si také dlouho nepožil ve své vlasti, zemřel asi ve Staré Roli u Karlových Varů, kde jsou pravděpodobně pochováni.

Můj tatínek znal Vláďu Trosmana jako černovlasého muže, a když přijel ze Sibiře, měl vlasy bílé jako sníh. Již jsem něco psala o Marii Trosmanové - dceři Vladimíra Trosmana, ale ještě několik myšlenek chci dodat. Také Marii přivezl tatínek do Mirotína, protože ona utekla z transportu, který vezl děti uvězněných na nucené práce do dolů na Donbase (to jsou největší doly v Rusku). Ona ještě s jednou dívkou vyskočily z vlaku a utíkaly zpátky domů. Jejich cesta se nedá popsat, byla plná útrap, byly hladové a musely se ukrývat, aby je někdo neprozradil. Moc si toho nepamatuji, ale to, že se vrátili až do Romanova, musel být zázrak. Máňa, tak jsme ji říkali, sloužila u Strolených v Mirotíně. V roce 1947 s námi všemi přijela do Čech, kde se vdala za Eduarda Mišuru a žila v Josefově u Sokolova až do své smrti.

Ještě jedna vzpomínka z vyprávění mého dědečka ze života v Rusku za stalinské krutovlády, kdy byli pronásledováni církve, tudíž všichni věřící bez rozdílu příslušnosti k církvi katolické, pravoslavné nebo jiné. Pronásledovali nejdříve všechny duchovní - kněze, kazatelé, popy, zbourali kostely, zavřeli modlitebny, sbory, a pak přišli na řadu obyčejní věřící. Vytvořili komisi, která chodila dům od domů a vyptávala se, zda jsou věřící nebo ne. Kdo se přiznal k jakémoliv víře, ten bude vyslán do vyhnanství na nucené práce na Sibiř. Kdo však řekne, že nevěří, ten zůstane. Tato zpráva se roznesla jako požár a lidi se báli, co bude.

Také taková komise přišla k Šedivcům, aby řekli, zda věří, nebo ne. Dědeček řekl: „Nás napište, že jsme věřící“. Komisař dědečka znal, a tak mu připomenul, jestli ví, co toto rozhodnutí znamená, že jeho i celou jeho rodinu čeká vyhnanství. Dědeček mu odpověděl: „Ano, vím, co to znamená a také vím, že Pán Bůh je i na Sibiři a vím, že On nás neopustí, i kdybychom tam museli jít“. Tak byli zapsáni na listinu věřících a čekali, co se stane, jistě spoléhali na Pána Boha a On je věrný a nikdo z Šedivcovi rodiny nebyl vyvezen na Sibiř.

Někteří se však zalekli hrozby a báli se vyhnanství na Sibiři, protože mnozí se odtud nevrátili. Babičky kamarádka Josefa Rajkovská s manželem Antonínem Rajkovským se domluvili, že až přijde tato komise, tak řeknou, že nevěří. Tak se také stalo. Nejdříve schovali všechny obrazy, kříže, klekátka a oltáříky, aby komisaři viděli, že skutečně nevěří. Rajkovských si řekli, že přece Pán Bůh vidí do srdce a tedy ví, že oni věří a jen ze strachu řeknou, že nevěří. Komisi tedy řekli, že nevěří. Za několik dní na to k nim přišel dědeček Šedivec a ptal se, jestli už u nich byla komise a co oni na to řekli. Vyznali, že nahlásili se jako nevěřící, protože se bojí vyhnanství a že by to asi nepřežili. Dědeček jim řekl, že to udělali velmi špatně a že on i svoji rodinu nechal zapsat na listinu věřících. Pán Bůh je věrný a On zmátl rozum těmto zlostníkům.

Stalo se, že ti, kdo se přiznali ke své víře, ti zůstali doma a ti, kdo zapřeli svou víru, ty vyvezli na Sibiř. Antonín Rajkovský se za Sibiře nevrátil, „bez zvěsti“, to znamená, že se ani neví, kde a jak zemřel a jeho manželka se vrátila v roce 1946, několik měsíců před odjezdem Čechů z Volyně, ta brzy zemřela. Setkala se ještě se svými dětmi, a tom napíši později. Šedivcovi byli s Rajkovskými příbuzní, protože jejich dcera Hedvika si vzala syna Vladimíra Šedivce. Rajkovských měli více dětí - syna a pět dcer². Když byli deportováni na Sibiř, tak byla doma nejmladší dcera Žofie (Sofie, Zoša - vzala si v Mirotíně, před odjezdem do Čech, Miroslava Sazečka), která se musela skrývat, aby ji také nevyvezli na práci do dolů, kam děti vyhnanců deportovali, mnozí v dolech na Donbase zahynuli. O Žofii píšu později, jako o moji kmotřičce.

² Asi bylo u Rajkovských těch dětí opravdu pět, nebo šest, jen v jiném poměru.

Takto svůj příběh popsala sama Žofie: Žila po deportaci rodičů u své sestry v Romanově. V létě roce 1943 ji přišli zatknout a jako dceru kulaka chtěli deportovat do dolů do Donbasu. Při hlídala malou dcerku (batole) své sestry, odnesla ji s sebou v náručí. Při vyslýchání v záchytném vězení v Romanově se dozvěděla, že má být další den odvezena do Donbasu. Rozhodla se utéct. V pravé poledne, kdy dítě brečelo (ona ho ještě schválně štípala) to dozorci nervově nevydrželi a nechali ji odejít na dvůr, aby dítě uklidnila. U brány hlídal dozorce, a když na něho kolega zavolal a odvrátil se, Sofie s dítětem v ruce vyklouzla ven. Za branou bylo pole s žitem, do kterého se schovala a proplazila se dál k domku, kde bydleli Češi, tady jim vysvětlila situaci, dítě pro sestru tam zanechala. Už ji hledali, slyšela střelbu. Poradili jí, že nějakí Šedivcovi pojedou na nádraží a odtud se přesunou do Mirotína. Musela se ale dostat na místo, kde se setkají asi 15 km lesem. Když les přešla. Vyčerpaná, už se stmívalo, dorazila k domku, kde bydlela Ukrajinka, požádala ji o vodu a jídlo. Chlebe nebyl, dostala 2 vařené brambory. Byla unavená a usnula v kupce sena. Probudili jí mužské hlasy – byli to ti Šedivcovi, odjeli povozem na nádraží do Ostroga a odtud různě na stupačkách vozů a podobně až do Zdolbunova (asi 150 km). Odtud pěšky do Mirotína (15 km). Tam získala azyl u Slámů, kde jim hned druhý den pomáhala s mlácením obilí. Postupně pobývala u rodiny Jeřábků a Zajíčků. Později se stala členkou domobrany a poznala Miroslava Sazečka.

Babička Růžena Šedivcová nám vyprávěla o tom, jak podruhé vyhořeli. Bylo to za 2. světové války, když Němci obsadili Ukrajinu, v roce 1941 v červnu obklíčili vesnici a zajali všechny muže. Němci poručili, aby zapálili vesnici. Chtěli vypálit celou vesnici, jako to udělali s Českým Malínem a jinými českými vesnicemi v Čechách - Lidice a Ležáky. Obvinili občany, že po Němcích stříleli. Dědeček byl starosta, a tak vyjednával s Němci a tvrdil, že v jejich vesnici žádní partyzáni nejsou a nikdo z vesnice na ně nestřílel. Partyzáni byli za vesnicí v lese a na Němce stříleli až z lesa, takže Němci měli záminku a chtěli vyvraždit celou vesnici. Muže postavili ke stodole, ženy a děti zvlášť. Dědeček začal k nim mluvit česky a vysvětlovat, že jsou české vesnici, která nemá nic společného s nějakými partyzány a tu přistoupil k němu německý důstojník a začal s dědečkem mluvit česky - byl to sudetský Němec - a on mu opět všechno dopodrobna vysvětlil, tak tento důstojník okamžitě dal rozkaz k zastavení akce. Žel, několik stavení ve vesnici již hořelo a mezi nimi i domeček dědečka a babičky. Shořelo jim všechno, ale byli rádi, že zůstali na živu a že byli hlavně zachráněni lidi z vesnice.

Uchýlili se ke svým příbuzným a opět sháněli materiál na stavbu nového příbytku. Když si postavili domeček - roubenici ze dřeva a hlíny - za nedlouho ho opustili, protože odjeli do Čech na jaře roku 1947 - (pamatuji se na to stavění, protože jsme s rodiči jeli do Romanova na Českou Kolonii pomáhat. Maminka míchala hlínu s vodou a plácala tuto hmotu na zeď, my děti jsme ji vydatně překážely - chtěly jsme to bláto také plácát). Tatínek s dědečkem byli na střeše, ale jak tu střechu tam dělali, to si nepamatuji. Dědeček na nás ze střechy volal, abychom nechodili ke studni, že tam je hastrman a ten nás stáhne do vody a utopí nás. Samozřejmě, že jsem šla až k té studni a vyskočil na mě malý bílý pes, který mě vylekal, a já jsem s pláčem utíkala odtamtud a všem jsem říkala, že tam byl hastrman. Ta studánka byla v zahradě a skoro nebyla vidět, neměla betonové skruže, jen dřevěnou ohrádku a přikrytá byla dřevěným poklopem, proto byla pro děti nebezpečná a varování bylo namístě.

Dědeček vysázal všelijaké stromy, takže měli dostatek ovoce, ale všechno rádi opustili, jen když mohli odjet do své vlasti. Byli svými rodiči vedeni a vyučováni k lásce své staré vlasti a vedli k tomu zase své děti, a tak se tato láska dědila z generace na generaci.

Do Čech odjížděli transporty Čechů z Volyně a Žitomirské oblasti na jaře v roce 1947. Také i dědeček s babičkou přijeli do Josefova u Sokolova, kde několik týdnů před nimi přijeli jiným transportem synové František, Vladimír a Václav s rodinami. S dědečkem a babičkou přijela jejich dcera Františka se svým synem Boleslavem, syn Josef s manželkou a čtyřmi dětmi. Všichni jsme byli pohromadě v jedné obci a moc se nám to líbilo, chodili jsme na návštěvy, hráli jsme si se svými sestřenicemi a bratřenci.

S transportem, který byl z oblasti Žitomiru, a s kterým přijel dědeček s babičkou, přijelo mnoho českých rodin, mezi nimi i dědečkova sestra Anna Trosmanová a dědečkova švagrová Karolína Šedivcová s dcerou Marií, která byla postižená, ale měla nás děti ráda, povídala si s námi a stále se usmívala. Protože jsme my přijeli dříve a byli jsme již usídleni, tak další, kteří přijížděli, hledali svoje příbuzné a usazovali se v blízkém okolí. V Josefově se usídlily některé rodiny z příbuzenstva, a tak nastaly dobré roky, kdy jsme se všichni mohli navštěvovat a pomáhat si.

Vzpomínka na Helenu Jilnickou

Helena Jilnická byla dědečkova neteř - dcera Františka Šedivce, tatínkova sestřenice.

V Rusku nastala doba protináboženských represí - stalinistická tyranie. Byly zakázány jakákoli shromáždění a nesmělo se ani na pohřbech zpívat, modlit nebo cokoliv duchovního promluvit. Helena byla požádána, aby zazpívala na pohřbu svých známých a ona nechtěla tuto službu odmítnout tak vyhověla a zazpívala nějaké duchovní písně a pomodlila dle katolického způsobu. Na základě toho byla odsouzena do vězení na Sibiř na 2 roky. Byla krátce vdaná, neměla ještě děti a její manžel Loňka Jilnický byl také ohrožen, že bude i on uvězněn, hrozila mu také Sibiř. Tatínek - František Šedivec - pracoval v Kyjevě v depu a poslali ho do opraven lokomotiv na Bajkal, tak se domluvil s Loňkou Jilnickým, že by ho mohl zachránit před gulagem a že ho vezme sebou, kde bude mít i práci. Tak se i stalo, odjel a pracoval v dílnách na opravu mašin s tatínkem, který tam byl devět měsíců a potom se sám vrátil zpět do Kyjeva. Loňka Jilnický zůstal za Bajkalem několik let. Asi si nikdo nedovede představit, jaký krutý to byl život, kdy novomanželé byli rozděleni a nikdy se již v životě nesetkali.

Helena po vypršení trestu musela zůstat dál žít na Sibiři, nemohla se vrátit zpět do svého rodného města. Loňka se po letech vrátil s podlomeným zdravím ke svému bratrovi do Romanova a těžce onemocněl a za krátce na to zemřel. Helena se vrátila po osmi letech do svého rodiště, ale svoji rodinu tam nenašla. Mezi tím její rodina odjela v roce 1947 na jaře do Čech. V té době žila ještě její maminka a tři sestry, které se usídlily v Josefově u Sokolova v sousedství mé babičky a dědečka. Heleniny sestry po příjezdu do Čech se snažily svou sestru hledat přes Červený kříž, ale marně. Až po několika letech došel dopis, že Helena hledá svoji rodinu, která se přestěhovala do Čech. Po návratu ze Sibiře Helena pracovala v cementárně ve Zdolbunově, dostala od cementárny malý byt a pátrala po své rodině. Helena měla podlomené zdraví a brzy dostala mozkovou příhodu a ochrnula ji pravá strana těla. Když došla tato zpráva do Josefova, tak sestra Anna se za ní rozjela do Zdolbunova a našla ji ve velmi špatném zdravotním stavu. Zažádala ihned o vystěhování do Čech, s tím, že se o svou sestru postará její rodina.

Když po nějakém čase se Helena přestěhovala do Čech do Josefova ke svým sestram, už svoji maminku a sestru Marii nezastihla, ty již zemřely. Sestry Anna a Žofie se o Helenu postaraly až do konce jejího života. I když byl život této tatínkové sestřenice naplněný velkými bolestmi a mnohým soužením, ona jako věřící žena nám řekla, (při návštěvě) že ji Pán Bůh nikdy nezklamal a nikdy ji neopustil. Prožívala Jeho ochranu a přítomnost po celou dobu, co byla na Sibiři, i v době, kdy se vrátila z vězení. Když jsme ji navštívili v Josefově, tak nám vyprávěla některé zážitky ze svého pohnutého života: „Po návratu z vězení začala pracovat v cementárně ve Zdolbunově a jelikož neměla kde hlavu sklonit, požádala o ubytování, dostala malou garsonku.

Když ji postihla mozková příhoda a ona musela být delší dobu v nemocnici, neměla nikoho z rodiny, kdo by se jí ujal, tak se modlila, aby si jí Pán Bůh vzal k sobě. Nestalo se to a ona přes to, že její zdravotní stav byl špatný, byla nepohyblivá a nemohla se tedy o sebe postarat, byla z nemocnice převezena do svého bytu. Když ji zdravotníci (saniťáci) položili na postel a odjeli, tak si uvědomila, v jaké je opět těžké situaci a začala se modlit a prosit Pána, aby On zasáhl a nejrady by chtěla, aby si jí povolal k sobě. Když nastala noc a ona se opět modlila, najednou se v místnosti zjevila zářící postava a řekla: „Neboj se, já jsem s tebou“ Potom toto zjevení zmizelo a ona usnula.

Když se ráno vzbudila, cítila zimu a měla hlad. Za chvíli někdo zaklepal na dveře. Když vyzvala, aby šel dál, dveře se otevřely a v nich stálo asi 16leté děvče. Pozdravila a zeptala se: „Paní, nepotřebujete něco?“ Helena ji řekla: „Jistě tě potřebuji, jen pojd' dál a zatop je mi zima a mám hlad. Tebe mi poslal sám Pán Bůh“. Tak se stalo, že toto děvče s Helenou zůstalo. Byla sirotek, ve válce přišla o své rodiče a zrovna ji pustili z dětského domova a ona neměla kam jít, a tak zaklepala u bytu Heleny. Helena tuto dívčenko přijala za svou a ona se o ni starala až do odjezdu do Čech. Tak to Pán Bůh vše měl pod svojí kontrolou a zařídil, aby se tyto dvě opuštěné osoby setkaly - Pán dostal svému slibu. Víme, že cesty Boží jsou nevyzpytatelné a On vždycky přichází na pomoc tomu, kdo v Něho doufá a spoléhá na Jeho zaslíbení. Toto je příběh jedné z mnoha tisíců - snad milionů pronásledovaných křesťanů v Rusku.

Zpět k babičce a dědečkovi - jejich rodině

Po příjezdu do Čech si babička s dědečkem prožili několik let v pokoji a jen vzpomínali na tu hrůzovlád v Rusku, na tu strašnou válku a ztrátu svých blízkých a známých. Největší bolestí pro ně byla tragická smrt nejmladšího syna Boleslava, který ve svých 21 letech zemřel při bombardování Zdobunova. Pracoval na dráze v depu ve Zdobunově, a když bombardovali, tak se svým kamarádem se schovávali do šachty, kde byli v bezpečí. Bydlel jinak u nás v Mirotně a tatínek ho varoval, aby raději u nás zůstal, než přejde ten boj, ale on ho neposlechl. Ještě vyprávěl tatínkovi a mamince sen: „Zdalo se mu, že přišel ke své mamince a řekl jí, že ho určili, že musí jít na smrt, že on ale nechce ještě umřít, ať jde na smrt Josef - jeho bratr a maminka mu řekla, že to nejde, musí jít ten, kdo je určený.“

Tak se stala tragédie, i při bombardování utíkal se svým kamarádem k šachtě, kde se chtěli ukrýt, a v blízkosti spadla bomba, z které úlomek zasáhl Boleslava a usmrtil ho. Pamatuji se, jak ho přivezli na voze do Mirotna. Moje maminka se strýčkem Vénou pro Boleslava jeli a zařídili i jeho pohřeb, protože tatínek nebyl doma. Také si pamatuji na pohřeb na hřbitově v Mirotně. V tu dobu byl tatínek v Románově u rodičů a když odjížděl, tak babička se rozhodla, že pojedje s tatínkem k nám do Mirotna.

Nebylo možné dát tuto smutnou zprávu rodičům, ani nejbližším - byla válka, a tak to co se stalo, ani nevěděli. Až když přijeli do Mirotna, tak teprve se dověděli, co se stalo. Babička nebyla k utišení a vynutila si, že musí Boleslava vidět. Nedala si to rozmluvit, a tak ho museli vykopat z hrobu, a ona se s ním rozloučila. Bylo to velice drastické - vzpomínám si, že tak silně křičela a plakala, že to lidi slyšeli až ve vesnici. I když babička byla žena velmi statečná, hodná a rázná, byla to pro ni nesnesitelná rána - Boleslav byl nejmladší a její nejmilovanější syn. Babička byla oblíbená a všemi, kdo ji znali milovaná, nejvíce asi svými vnoučaty. Rádi jsme jezdili do Josefova na prázdniny. Zemřela 9. 5. 1960 ve víře ve svého Spasitele Pána Ježíše a je pohřbena v Lovosicích na hřbitově.

Teď nějaké údaje o rodině babičky Růženy Šedivcové: Tatínek se jmenoval František Tomášek - byl synem Georgie Tomáška z Jaroměře - maminka babičky se jmenovala Josefa, rozená Karlová z obce Habřiny u Jaroměře. Její rodiče odjeli na Volyn v roce 1875 a usadili se v obci Olšanka, kde žili do roku 1901, potom bydleli 4 roky v Lukách a 3 roky v Romanově. Na Českou Kolonii se přistěhovali v roce 1908. Měli devět dětí.

Dědeček Vladimír Šedivec byl člověk moudrý a spravedlivý, hloubavý a přemýšlivý, rád četl a vzdělával se, psal kroniku rodu, a dokonce i skládal básničky. Byl váženým člověkem u svých známých i v rodině, byl zván na svatby i pohřby. Uměl nazpaměť několik básní a ty podle příležitosti přednášel. Byl mým milovaným dědečkem, na kterého ráda vzpomínám. Byl celý život křesťanem, byl vychován ve víře katolické, až ve svých 70 letech uvěřil v Pána Ježíše jako svého osobního Spasitele a na základě toho byl v Praze na Vinohradech v modlitebně BJB (Baptistické jednoty bratrské) pokřtěn ponořením. Ke svému Pánu byl povolán dne 5. 9. 1963 a je pochován vedle své manželky na hřbitově v Lovosicích. Než zemřel, tak byl v opatrování u mých rodičů. Když jsme ho navštěvovali, tak nám stále kladl na srdce, abychom věrně následovali Pána Ježíše, abychom se jednou všichni sešli v nebi, kam se těšil.

Měl velké bolesti, protože měl rakovinu žaludku, jako babička, ale byl trpělivý a nekřičel, jen potichu sténal a vždycky říkal: „Dítka zpívejte mi duchovní písně, protože když zpíváte, tak mě nic nebolí“. Tak jsme vzali zpěvník a jednu píseň po druhé jsme mu zpívali. To mu pomáhalo překonávat veliké bolesti. Na pohřbu babičky Růženy Šedivcové dědeček řekl: „Růženko, já brzy přijdu za tebou“. A to se vyplnilo, zamřel za dva roky po babičce.

Ted' něco o mém tatínkovi - Františku Šedivcovi

Narodil se 5. 7. 1914 na České Kolonii u Romanova, v okrese Žitomir, v české rodině. Byl vychováván k víře v Pána Boha - katolické - musel chodit do kostela a ministrantovat. Když vyrostl a odešel z domova do Kyjeva, víra se z jeho srdce vytrácela a on na Pána Boha zapomínal. Jak jsem už uvedla, on musel z domova utéci před hladem. V Kyjevě se uživil tím, že kupoval chleba a po krajíčkách ho prodával, potom ho jeho bratranec Vlád'a Šrámek dostal na dráhu na mašinu, kdo pracoval jako pomocník. Po čase si udělal zkoušky na strojvedoucího, a tak dostával i větší plat. V roce 1939 se seznámil s mojí maminkou - Libuškou Nechutovou.

Podle vyprávění mé maminky se to stalo tak! Tatínek u maminičiného strýčka Mezenského (který byl krejčím), si dal šít oblek. Strýček Mezenský byl bratr macechy. Vzpomínka na macechu je velmi smutná, protože tato nešťastná žena dělala peklo nešťastnému dítěti - moji mamince. Když moje mamince zemřela matka - Alžběta Nechutová, rozená Slámová - bylo jí jen tři a půl roku. Dědeček Otokar Nechuta se brzy oženil s Marií Mezenskou. Tak tedy se ve svých 19 letech setkala moje maminka s tatínkem u Mezenských a tatínek hned projevil o ní zájem, protože byla Češka a zalíbila se mu, že byla tichá a milá. Maminka právě byla u Mezenských, přišla pozvat dceru Mezenských Niku do kina a přinesla ji lístek. Když maminka odešla domů, tatínek si vyprosil od Niky lístek do kina a přišel na ten film on. Maminka čekala Niku a tu se vedle ni posadil tatínek, byla tím zaskočena, ale tatínek byl až moc smělý a hned v tom kině ji políbil (napřed ji požádal o kapesníček, kterým ji utřel namalované rty). Hned ji pozval na další schůzku, ale maminka měla známost s ruským chlapcem, který studoval na letecké škole, a ona se s ním nechtěla rozejít, přestože jí její tatínek tuto známost neschvaloval.

Když do jejího života vstoupil tatínek, tak se jí líbil, protože byl velmi hezký: černovlasý, modrooký, vysoký, urostlý, tak začala váhat a za 2 měsíce známosti si tatínka vzala. Dědeček Otokar Nechuta byl věřící člověk - evangelík, znalý Písma Svatého - byl přesvědčen, že po skončení války se Češi vrátí do své vlasti a proto byl velmi šťastný, že si Libuška vzala Čecha. Dědeček Otokar byl velký vlastenec, četl české knihy, hlavně Bibli a spisy A. Komenského a přál si, aby mohl své kosti složit ve své rodné zemi, odkud odešly jeho předkové pro svou víru v době pronásledování nekatolíků. Předkové dědečka pocházeli z Moravy z Vanovic - byli to moravští bratři - nejdříve odešli do Polska a odtud kolem roku 1860 - 1880 se přestěhovali s dalšími rodinami na Volyn, kde se zakládaly české vesnice. Také byla založena vesnice Hlupanín - později Mirotín.

Rodiny s dětmi přicházely do nehostinných míst, někdy do lesů a nejdříve si musely postavit nějaký příbytek. Stavěly malé dřevěné chaloupky - roubenice - někteří si nejdříve vykopali zemljanku a potom teprve postavili chaloupku. Museli zakládat pole a kácet les, a tak těžce začínali. Podle zachovaných zpráv, byly začátky na Volyni velmi těžké. Ty rodiny, které přišly později, tak už si mohly koupit pole a měly lehčí život, i když také to bylo těžké. Protože to byli většinou zemědělci, tak se snažili o získání půdy, a tak vydobývat svůj chléb vezdejší.

Protože mezi přistěhovalci byli jak evangelíci, tak hlavně baptisté, brzy po přesídlení z Polska v roce 1904 začali s výstavbou kostela v Mirotíně. Ve vesnici také žili katolíci a pravoslavní, ale v menším počtu. V roce 1912 byl kostel dostavěn a slavnostně otevřen. Scházeli se k Božímu Slovu všichni, bez rozdílu denominace. Jedním z kazatelů byl také můj pradědeček Pavel Sláma. Dědeček Otokar Nechuta si vzal za manželku Alžbětu, dceru kazatele Slámy. Pradědeček Pavel Sláma přišel se svými rodiči z Polska na Michalovku - české vesnice nedaleko Mirotína.

Babička a dědeček Nechutovi se odstěhovali do Irpině u Kyjeva, kde si dědeček zařídil ševcovství a živil se svým řemeslem. V Irpini žily jeho dvě sestry Božena a Albína s rodinami. Jedna dědečkova sestra zemřela mladá, jmenovala se Karolína, byla ještě svobodná. Babička Alžběta porodila čtyři děti, nejstarší byl Teofilek, Libuška a dvě děti zemřely po narození. Když Libušce byly tři a půl roku, onemocněla na zápal plic a zemřela.

Krátce po její smrti se stalo neštěstí, Teofilka zabila kláda. Děti si hrály na kládách, které byly připraveny pro stavbu, skákaly a běhaly, jedna kláda se uvolnila a spadla na hlavu Teofilkovi, který seděl na zemi a usmrtila ho. Maminka zůstala se svým tatínkem sama. Dědeček Otokar byl kulhavý a nedoslýchavý, ale velmi čestný, věřící a svou jedinou dcerku Libušku učil česky a přál si, aby ona nikdy nezapomněla na svou vlast a na to, že je potomkem exulantů. Učil ji číst a psát podle Bible kralické, i když v době pronásledování věřících v Rusku toto bylo zakázáno. Aby se to nikdo nedozvěděl, museli pevně zavírat okenice a potichu si číst z Bible, zpívat z kancionálu české duchovní písníčky. Smutné dětství mé maminky Libušky se ještě zhoršilo, když si do domu dědeček přivedl její nevlastní matku - macechu Marii Mezenskou. Žel musí se říci, že to byla žena velmi zlá, která neměla nikoho ráda, ani sebe, která nikomu a ničemu nevěřila. Strýček Mezenský dědečka varoval, upozorňoval na její zlou povahu, ale dědeček tomu nevěřil, on si myslel, když je ona Češka, tak přece Češi jsou dobří lidé.

Od chvíle, kdy tato žena přišla do jejich domu, tak maminka žila ve stálém strachu a když nám vyprávěla epizody ze svého dětství, tak vždycky se rozplakala a nemohla dál mluvit. Muselo to pro ni být velmi těžké. Záměrně ji třeba vzbudila dřív, než bylo třeba a ona utíkala do školy o hodinu dřív nebo více a musela tam potom dlouho čekat. V létě to nebylo zlé, ale v zimě mrzla u školy a plakala, protože škola byla zamčená. Brala ji peníze, které ji tatínek dal, aby si mohla něco koupit - třeba punčochy, nebo něco k jídlu.

Když potom pracovala v telefonní ústředně v Kyjevě a dostávala ubohou mzdu, tak musela všechny peníze odevzdat a nemohla si cokoli koupit na sebe. Vyhrožovala ji, jestli něco řekne tatínkovi, tak ji vyžene z domu a také často ji říkala, aby si šla k svému dědovi do Mirotína, že ji doma nechce. Ubohé děv svému tatínkovi nikdy nic neřekla, protože se bála následků. Vytrpěla si hodně ústrků a bití, ale svému tatínkovi nikdy nic neřekla, protože se bála následků.

Ze začátku museli žít společně v jednom domě, ale hned druhý rok si začali stavět domek, na zahradě v sousedství. Musím ještě podotknout, že maminka také často ve svém žalu utíkala ke své tetičce Boženě, která byla hodná a potěšovala ji. Měla u tetičky svůj azyl, někdy u ní i přespávala. Domek si nedostavěli, protože vypukla 2. světová válka a tatínek pracoval u dráhy v depu v Kyjevě, kam z Irpině dojížděl. Musel se podřizovat potřebám válečným, a když se v roce 1940 narodila první dcera Františka, pak v roce 1941 dcera Olga, obě v Kyjevě, přestěhovali se do bytu, který tatínek dostal od dráhy. Třetí dcera Slavěna se narodila až v Mirotíně v roce 1945, když skončila válka.

Ještě musím vzpomenout na to, že maminka měla nevlastního bratra Otokara, kterého měl dědeček s druhou ženou. I on měl smutné dětství, díky své zlé matce, která ani jeho neměla ráda a stále na něho křičela a bila ho. Když se mu pak naskytlá příležitost, přihlásil se jako dobrovolník do československé Svobodovi armády. Přijel se rozloučit s maminkou do Mirotína a sliboval ji, že až přijde do Čech, tak určitě i ona s rodinou také přijde a budou už stále spolu, měli se moc rádi. Žel, se to neuskutečnilo. Byl přidělen k radistům a ti se přímých bojů nezúčastňovali. Dědeček Otokar měl bratra Teofila, který jako mladý odešel do Československa na učení a vyučil se pekařem. Žil na Slovensku ve vesnici Priekopa, kde měl pekařství. Ota o tom věděl, ale nevěnoval tomu velkou pozornost. Když procházel se svým vojskem vesnicí Priekopa, uviděl jeden voják nápis - Pekáreň Nechuta - a říká Otovi, „Podívej se, tady máš pekáreň, co kdyby nám dali něco dobrého, jsi přece Nechuta“. Tu si Ota vzpomněl, že by to mohl být strýček a zašel k nim.

Po domluvě došlo k poznání, že je to tak, poprvé v životě se uviděl s rodinou - strýčkem, tetičkou a jejich dětmi. Požádal o volno a několik dní u Nechutu v Priekopě zůstal. Strýček Teofil ho přemlouval, aby už u nich zůstal, že je konec válce a co by se někam vlácel. Mohl tuto nabídku využít, ale on, že chce být co nejdříve v Praze, že se moc těší, až ji uvidí. To se mu stalo osudným, do Prahy nikdy nedorazil. Došel se svojí průzkumnou rotou na Moravu k obci Hošťálkov u Vsetína. V lese byli zakopaní Němci, a když k rodišti šli lesem, tak zezadu na ně zaútočili Němci a skoro celou skupinu zabili. Ota byl zraněn do nohy, utíkal do vesnice Hošťálkov, sedl si na zem a obvazoval si ránu, nevšiml si, že jeden německý voják běžel za nim a střelil ho do hlavy. Jeden z kamarádů, který přežil, tak tuto zprávu napsal mamince. Když vojenský oddíl uslyšel střelbu, tak se vrátili zpět a zbytek německých vojáků zlikvidovali. Stalo se to 5. 5. 1945 těsně před skončením druhé světové války. Tato tragédie velmi maminku zasáhla a vždy 5. května plakala a vzpomínala na svého jediného milovaného bratra Otu.

Ještě jednu vzpomínku z vyprávění maminky o dědečkovi Nechutovi. Na Ukrajině byl v letech 1930-1933 uměle vyvolaný hladomor stalinistickým komunistickým režimem. Jelikož se moje maminka narodila v roce 1920, tak ji té době bylo deset let a v období hladomoru prožila těžké roky života. Protože měli krávu a malé políčko se zahrádkou, vypěstovali si nějakou zeleninu a brambory, kráva jim dala mléko, a tak to základní bylo. Aby měli na cukr, sůl a mouku, museli prodat část mléka a dědeček musel zabít i pejska na maso. Maso z pejska vyudili a kousíček po kousíčku jedli. Tak strašná to byla doba, že byly případy kanibalismu, kdy rodiče snědli svoje děti - je to doloženo skutečnými záznamy v historii.

Jelikož se vytvořily zlodějské bandy a přepadávaly lidi, hlavně kradli lidem dobytek a cennosti, za které pak kupovali živobytí. Dědeček ze strachu o jejich krávu musel ji ukrývat na noc do chodby domu, kde bydleli. Banditi se však neštíteli ničeho, staly se i takové věci, že zabili lidi a jejich majetek si rozebrali. Dědeček musel zabezpečit svůj domek závorami, aby nemohli vyrazit dveře. Přesto se stalo, že jednou přijeli na koních v noci banditi a požadovali na dědečkovi, aby jim vydal krávu, dědeček odpověděl, že jim nic nedá, aby odešli a modlil se o ochranu pro svou rodinu a svůj majetek. Když neuspěli, tak jeden z nich řekl: „Nechme ho, je to starý chromý muž a jed'me jinam“. Jistě to bylo Boží řízení a Boží ochrana, děkovali Pánu za Jeho pomoc. Jelikož v tu noc jasně svítil měsíc a bylo hodně sněhu, tak dědeček ty muže poznal - byli to Ukrajinci z vedlejší vesnice. Dědeček se modlil i za tyto lidi, z kterých bída a hlad udělal zloděje a vrahy. Potom, když toto hrozné období přešlo, hlad pominul, přišel jeden z těchto banditů k dědečkovi a prosil ho, aby mu ušil boty. Dědeček byl švec a každému, kdo si donesl kůži, ušil boty. Tento muž ale neměl kůži, a to byl problém, kde ji sehnat, když se nedala koupit. Dědeček si vzpomněl na to, jak on ho se svými kamarády chtěl okrást a sváděl v sobě boj. Pán mu připomenul slova Pána Ježíše: „Milujte nepřátele své a dobře jim činite“. Tak tomuto muži řekl: „Když jste to Vy, tak já Vám ty boty ušiju a kůži snad seženu“.

Několikrát tento muž přišel k dědečkovi a vždy byl přijat s láskou. Když si přišel pro hotové boty, tak mu dědeček řekl, že ho poznal, když v tu noc přišel coby bandita. On se velice lekl a řekl, „Proč jste mi tedy ušil ty boty?“ Dědeček mu podal svědectví evangelia, které učí milovat všechny lidi i nepřátele. Začal k dědečkovi chodit a uvěřil v Pána Ježíše, stal se z něho křesťan a byl kolportérem. Rozdával letáčky, svědčil dalším lidem o Boží lásce, která ho přemohla. Tuto zkušenost ze života nám maminka vyprávěla a napomínala nás, abychom i my milovali své nepřátele a vždy všem dobře činili.

V době hladomoru vymřelo na Ukrajině několik milionů lidí. Dnešní historici uvádí 7 i více milionů. Byl to uměle vyvolaný hlad. Vymřely celé vesnice, pověsili černý prapor na znamení, že tam už nikdo nežije. Pradědeček Pavel Sláma žil na západní Ukrajině, která podléhala pod Polsko, a věděl, že je v Rusku hlad, tak posílal čas od času nějaké dolary na Turxmen, kde se za to mohlo koupit nějaké jídlo. Dědeček Otokar chodil do Kyjeva do Turxmenu a za ty poslané peníze koupil kroupy, hrách, fazole, mouku, prostě, co zrovna měli.

Protože neměl peníze na vlak, tak šel do Kyjeva z Irpině pěšky (bylo to asi 25 km). Procházel vesnicemi, kde visely černé prapory, ale v jedné vesnici uslyšel pláč, a tak šel za hlasem a uviděl malého chlapečka, nikde nikdo nebyl, a tak ho vzal s sebou domů. Byl zubožený a hladový a dědeček věděl, že jeho žena bude láteřit, že oni sami nemají co do úst, a ještě přinese další krk do domu. Dědeček ji ale řekl, že jestliže toto dítě přežije, že i oni všichni přežijí, že to je zaslíbené Pánem Bohem v Jeho Slovu. Tak se to ještě jednou opakovalo a dědeček z jedné vesnice dovedl dalšího chlapce - ten byl větší a byl na živu ještě jeho dědeček, který prosil, aby chlapečka zachránil. Tak se stalo, že moje maminka měla dva nevlastní bratry, které vychovali a vyučili se u dědečka ševcovat. Jeden se jmenoval Tolja a jeden Vasja. Jeden z těchto nevlastních bratrů se mamince ozval po válce z Anglie, ale potom spolu přerušili písemný styk, adresu maminka ztratila, a tak se o něm nic více neví, mladší zůstal v Rusku.

Skutečnost byla taková, že nikdo z dědečkovi rodiny nezemřel hladem, všichni přežili, i když maminka byla oteklá v zimě od nedostatku vitamínu a na jaře, když začala růst tráva a kopřivy, tak ji jedli. Maminka chodila do základní školy v Irpini a ke konci hladu musela být škola uzavřena, protože skoro všechny děti zemřely hlady. Do školy chodily děti kolem nádraží, kde byly velké hromady kukuřice, řepy, brambor a vojáci to hlídali. Když viděli, že jdou děti, tak se často stalo, že vojáci poodešli a nechaly děti, aby si vzaly do kapes a za kabát. Když to donesly do školy, tak učitelka podělila z toho všechny děti ve třídě. Takový to vybudovali komunisti „ráj“ lidem na zemi, že nechali hlady vymřít nejen ženy, muže, staré lidi, ale i nevinné děti.

Ted' se vrátím zpět k roku 1941, kdy obsadili Němci Kyjev a Irpiň a obyvatelé vyhnali - křičeli na lidi: „Vek, vek!“. To znamenalo „Pryč, pryč!“ Tatínek s maminkou a námi dětmi museli také odejít - byli z nich běženci - bezdomovci. Vzali s sebou Otou s matkou a krávu, která je po celou dobu živila. Dostali se do vesnice, kde v jedné místnosti bylo natlačeno 20 lidí, ale bylo to na podzim, nebylo ještě tak chladno. Vzali si jen něco málo, protože museli nést děti na ruce. Neměli co jíst, a tak tatínek s Otou chodili po vesnici a vyměňovali za věci nějaké jídlo.

Maminka podojila krávu a podělila mléko mezi všechny, dostalo se i na ostatní děti. Dědeček do běženců nešel, protože nemohl chodit, a tak ho Němci nechali, tak mohl zůstat doma. Když prošla fronta, tak se mohli vrátit domů. Maminka s tatínkem se brzy na to odstěhovali do bytu v Kyjevě. Tatínek pracoval na dráze a byl zajat Němci, musel jezdit jen jako pomocník a Němec byl strojvedoucí. Byl rád, že nemusel do lágru a že mohl být se svojí rodinou. Dostával malý příděl chleba (asi půl kg na den) a živila se s ním celá rodina. V Kyjevě byl hlad, protože Rusové při ústupu odvezly zásoby potravin sebou a obchody byly zavřené, nebylo co a kde koupit. Tatínek byl rád, že mu dovolili vzít si trošku uhlí z mašiny do tašky a bylo čím doma topit.

Nastala krutá zima v letech 1941-1942 a také se dostavil hlad, který byl čím dál tím horší, nebylo co prodat. Často se stalo, že šli hladoví spát a neměli co dát do úst svým dětem. Tatínek se snažil vyměnit nejlepší oblečení, nebo cenné věci na venkově za potraviny, ale i ty došly. Jednou se stalo, že tatínek vyměnil maminciny nejlepší šaty za tři malé kousky špeku (asi 20 dkg) a položil ty kousky špeku na stůl a mamince řekl: „Libuško, donesl jsem tři kg špeku, budeš mít čím mastit.“ V nestřežené chvíli si Františka přistrčila ke stolu židli, vylezla na stůl a jeden kousek snědla. Maminka nevěděla, jestli má se zlobit, nebo se má smát, věděla, že je to dítě hladové, protože neměli často co dát do pusy. Ota, bratr maminky jim čas od času donesl z Irpině mléko, ale často se stalo, že ho zastavili Německé hlídky a vše co nesl, mu vzali. Byl rád, když ho pustili živého a nic mu neudělali.

V únoru roku 1942 nastala velká krize, nebylo už co vyměnit, hlad byl krutý a k tomu i krutá zima. Němečtí vojáci drancovali všechno i vybírali lidem všechny i ty nejmenší zásoby cukru, soli, nebo mouky, prostě co našli, vše vzali. Dokonce i Františce vzali maličkou trojkolku, prý se jí držela a moc plakala, když ji z ruky voják bral, pak vyndal z batohu kousek chleba a dal ho na stůl. Lidi v domech mrzli, nebylo čím topit, tak se chodili k rodičům ohřívat sousedé, protože tatínek přinášel z mašiny uhlí a posbíral kde jak dřevo. Jedna babička s vnoučkem tam také chodila, ale jednoho dne ráno nepřišla, maminka se šla podívat, a ona i vnouček byli zmrzlí.

Tak strašná byla ta zima, že lidi mrzli a leželi mrtví na ulici, nikdo se toho ani moc nevšímal, každý se snažil zachránit, jak mohl. Došlo to i u rodičů tak daleko, že už neměli co jíst, kukuřici, kterou jim vojáci nevzali, také docházela. Maminka umlela kukuřici na mlýnku na kávu a uvařila z ní kaši, kterou nás děti krmila. I té bylo málo, protože z vyprávění maminky vím, že Františka stála u maminky, když mě krmila a prosila: „Dej olíznout lžičku“. Stalo se, že opět šli hladoví spát a tatínek v noci byl probuzen hlasem: „Vstaňte a odejděte, nebo zahynete!“ Nejdříve si myslel, že mu to řekla maminka, ale ta tvrdě spala, tak si řekl, to se mi něco zdálo a šel si lehnout a opět ten stejný hlas ho vzbudil se stejným poselstvím " Odejděte, nebo zahynete!" Vstal a vzbudil maminku. Řekl ji, co slyšel.

Maminka ale tomu moc nedávala vážnosti a nechtěla ani pomyslet na to, že by měla s dvěma malými dětmi někam v té zimě jít. Tatínek však to vzal vážně a rozhodl, že musí odejít z Kyjeva. Dlouho maminku přesvědčoval, protože ona se bála zimy a hladu. Přece jen měli aspoň teplo a doufala, že pomine i hlad. Kam jít? Bylo to velmi těžké rozhodování, ale nakonec maminka svolila, že půjdou do Romanova k tatínkovým rodičům, kteří žili na vesnici, měli krávu a nějaké malé zásoby potravin

Lidi na vesnicích si zakopávali do země brambory, řepu, zeleninu i pytle s obilím. Když přešla fronta, tak si vykopali potraviny a byli zachráněni před smrtí hladem. Do Romanova to ale bylo daleko, protože nejezdil vlak, museli počítat s tím, že celou cestu půjdou pěšky. Protože nepadalo hodně sněhu, kočárek nebyl k použití. Vzali sáňky, na ně dali kufr s nejnужnějšími věcmi, kočárek přivázali nahoru. Do kočárku dali peřinky a deky, do kterých zabalili nás děti, a tak opouštěli svůj byt v Kyjevě na ulici Velká Žitomířská č. 18. Neměli pořádné teplé oblečení do tak kruté zimy. Kabát a na nohy válenky (to jsou teplé filcové boty do sněhu) si vzali a vyšli do studeného rána. Protože předpokládali, že se brzy vrátí zpět, tak tatínek odnesl klíč od bytu k Drekslerovým - to byli Češi, s kterými se přátelili a tetička Drekslerová byla kmotrou Františky.

V Kyjevě žil ještě jeden jejich přítel, který také zamýšlel, že odejde z Kyjeva - jmenoval se Josef Fencl, tak i jemu tatínek řekl, že odcházejí pryč a on se k nim přidal, že s nimi půjde. Josefův otec žil v Rovně a byl sládkem v pivovaru. Josefova matka odjela s dětmi do Kyjeva před tím, než se zavřela „železná opona“ a nestihli se vrátit do Rovna, tak museli zůstat pod komunistickým terorem a rodina byla rozdělena. Josef tedy šel s rodiči a tatínek byl rád, že jim pomůže na té strastiplné cestě.

Úmysl jít do Romanova k tatínkovým rodičům se nesplnil. Po cestě jim zastavilo auto a řidič jim nabídl, že je může svést, a tak využili této možnosti. Maminku s dětmi vzal řidič k sobě do kabiny, ale tatínek s Josefem museli na korbu. Tatínek říkal, že tam tak zmrzli, že nemohli ani z auta slézt, když řidič zastavil. Tak bylo rozhodnuto, že se dají na západní Volyň, kde měla maminka své příbuzné v české vesnici Mirotín. Mirotín byl blízko Rovna a Josef slíbil, že až dorazí k otci, že se o ně postará. Maminka své příbuzné nikdy neviděla, jen věděla, že její dědeček, strýček, tetička, sestřenice a bratrance v Mirotíně žijí, jak ji o tom tatínek Otokar vyprávěl. Cesta byla velmi těžká, foukanice, mráz a hlad je provázaly, na noc je vzal málo kdo, lidi se báli, protože nejvíce byli na útěku Židé. Většinou je nechali přespat ve chlévě u dobytka, hlavně ale, že tam nebyla taková zima jako venku. Tak po těch útrapách došli až do Rovna, kde byli přijati otcem Josefa Fencla a u nich byli jako doma. Z Rovna do Mirotína to bylo asi 25 kilometrů, a tak po zotavení a odpočinku, pan Fencl dal zapřáhnout do saní a jelo se.

Když dojeli do Mirotína a tatínek zaklepal na okno u dědečka Pavla Slámy, nemohli tomu uvěřit, kde se zčistajasna vzala jeho vnučka Libuška s rodinou. Bylo to velké překvapení, radostné shledání a milé přijetí. Když jim všechno vyprávěli, jak šli v té kruté zimě až z Kyjeva, co všechno zažili, nemohli tomu ani uvěřit, že to dokázali. Maminčin dědeček žil u svého syna Milouše, který s manželkou Olgou měl dvě dcery: Slavěnu a Vlastu, ti je přijali s otevřenou náručí a byli u nich jako doma.

Na západní Volyni byli ještě sedláci, kteří si uměli poradit i v době války a tak neměli hlad. I Slámovi měli hospodářství a měli svoje živobytí, a tak se nás ujali a poskytli vše, co měli. Cítili se u nich jako doma. Dědeček Sláma dal mamince - své vnučce - kousek pole (jednu desjatinu) a krávu, takže mohli začít na jaře hospodařit a bylo po bídě. Kravička dávala mléko a mléčné výrobky maminka uměla dělat (tvaroh, smetanu a máslo) a na chleba tatínek vydělal - pracoval u hospodářů na poli, ve chlévě, nebo zabíjel prasata (podle potřeby, kdo co si řekl).

V domě u Jelínkových byly dvě místnosti volné, a tak dědeček naši rodinu tam ubytoval. V domě žila maminčina sestřenice Emilie se svojí rodinou (také vnučka dědečka Slámy po jeho dceři Anně, která zemřela mladá a nechala dva malé sirotky - Emilii a Toníka). Moje maminka Libuška často vzpomínala s vděčností na všechny, kteří jim v začátcích pomáhali, hlavně na rodinu Slámových, ale i dalších, kteří jim přinesli potřebné věci, jako postele, stůl, židle, deky a peřiny.

Dostali také oblečení pro děti, protože skoro všechno zůstalo v Kyjevě. Hned jak to šlo, tak se tatínek rozjel do Kyjeva. Dům, kde žili, však nebyl, při náletu ho rozbombardovali, našel jen několik kousků z pletené postýlky. Zašel k Drekslerovým a dověděl se, že když odešli, tak bylo hrozné bombardování a celá ulice Velká Žitomirská byla v troskách. Tatínek byl rád, že zůstali na živu a pokládal to za velké štěstí. Až když uvěřil v Pána Ježíše, tak pochopil, že to bylo Jeho vedení, Jeho ochrana a Jeho zásah, že přežili, a to i tu strašnou cestu z Kyjeva.

Za krátký čas po příjezdu do Mirotína jsem těžce onemocněla zápalem plic - bylo mně devět měsíců. Lékařská pomoc prakticky nebyla, nějaký starý bylinkář dal mamince bylinné kuličky, kterými mě léčila. „Felčar“ tak mu lidi říkali, mamince nařídil, aby mě pouze omývala, ale nekoupala. Zábaly snižovaly teplotu, a tak se stav zlepšil, teploty úplně ustaly, a tak mě maminka vykoupala. Zápal plic se vrátil ještě s horším průběhem a felčar ji řekl, že je to velmi zlé, že většinou děti druhý zápal plic nepřežijí. Můj pradědeček byl kazatelem baptistů a přicházel k nám na návštěvu a říkal rodičům, aby se za mě modlili, že přes tuto nemoc mluví k nim Bůh. Tatínek jakožto katolík si tato slova ani moc nepřipouštěl. Maminka tato slova přijímala, protože ona byla vychovaná v evangelické rodině a věřila v Pána Boha, ale neměla s Ním osobní zkušenost. Když se můj zdravotní stav nezlepšoval, ba zdálo se, že se blížím smrti - byla jsem ve stavu, kdy maminka ani neslyšela dech, neplakala jsem ani nejedla.

V neděli zašel tatínek do shromáždění, kde kázal bratr kazatel Václav Mareš a sloužil na text Písma: „Budete-li zač prositi ve jménu Mému, Já to učiním...“ Mamince pak doma vyprávěl, co bylo ve shromáždění, že se musíme modlit za naši dcerku, aby Pán Bůh s ní něco udělal, že se na to nemůže už dívat.“

Tak si večer klekli ke kolíbce a začali se modlit. Tatínek se poprvé ve svém životě modlil svými slovy: „Bože, smiluj se nad tímto dítětem, nebo si ho vem, a smiluj se a zachraň nám naše dítě, dej, ať vyroste pro Tebe.“ V noci maminka uslyšela pláč, vyskočila z postele, rozsvítila lampu a vzala mě do náruče ve strachu, že umírám. Maminka velmi plakala a prosila: „Pane Bože“. Pláč však neustával, ohřála čaj a dala mi napít. Teplota byla pryč a začal nový život - stal se zázrak - byla jsem uzdravena. I když takto silně mluvil Pán k tatínkovi, přesto v Něho ještě neuvěřil.

Musel projít ještě těžkými zkouškami, peklem d'ábových nástrah, než poznal svou ztracenost. Začal chodit s kamarády a pít, žil světáckým životem, což přineslo pro rodinu jen utrpení a žal. V roce 1945 se v květnu narodila moje sestra Slávinka a skončila druhá světová válka. Už v roce 1943 se začaly formovat tlupy banderovců a ty vyvražďovaly všechny, kdo s nimi nesouhlasili. Vraždili muže, ženy i děti, hlavně Polské národnosti a hlavně také Židy.

V Mirotíně byla vytvořena tzv. domobrana - protibanderovská obranná skupina vyzbrojených mužů, kteří ochraňovali své rodiny a celou vesnici proti nájezdům banderovců. Tatínek také byl v domobraně a se svojí přílišnou horlivostí, nebojácností a statečností se dostával do velmi špatných situací. Mamince tím připravoval velké starosti a trápení, protože se bála, že ho banderovci zlikvidují. Stalo se, že jsme museli spát na půdě, oblečení a maminka chodila hlídat, co se kde děje.

Banderovci zapalovali celé vesnice, vyvražďovali celé rodiny a stačilo najít nějakou záminku, nebo sebemenší důvod, a bylo zle. Pamatuji se, že nám rozstříleli okna a tatínek stál mezi okny u zdi a chránil svým tělem nás děti. Nikomu se nám tehdy nic nestalo, odnesla to skla, oken. Jinde ale přišli někteří o život. Vzpomínám si, že doma byly na skříni náboje, granáty, v koutě stály pušky, ale my jsme byly malé holky, tak se tatínek nebál, věděl, že se toho nedotkneme. V jednom dni zabili Banderovci Antonína Zajíčka a Jaroslava Jelínka, Josefa Němečka postřelili. Denně žili rodiče ve strachu, co se zase bude dít, nevěděli, zda se dožijí večera, nebo rána.

Ještě chci dodat jednu myšlenku a vzpomínku na tatínka Františka Šedivce, který ačkoliv ještě neznal Pána Ježíše, byl dobrým člověkem a snažil se, jak jen mohl, lidem pomáhat. Jak jsem jinde uvedla, přivezl do Mirotína Žofii Rajkovskou, Marii Trosmanovou, rodiny svých bratrů - Václava a Vladimíra. Také dvě svoje sestřenice Annu Furzevičovou s její dcerou Helenou (říkali ji Lola) a Žofii Šedivcovou. Anna Furzevičová byla vdova, její manžel byl Polák a zahynul - „bez zvěsti“ - to je, není známo, kde a kdy. Žofie byla svobodná a po příjezdu do Čech byla zaměstnaná v přádelnách ve Svatavě, kde se vyráběli nitě a vlna na pletení.

Také tatínek přivezl z Romanova Oktávu, to byla jedna známá, kterou policie pronásledovala a chtěli ji vyvézt do gulagu, protože byla ze vznešené rodiny a pouze ona jediná se z celé rodiny zachránila a skrývala se u tatínkových rodičů. Tatínek ji opatřil také nové papíry na jméno Marie Kovaříková a na tyto doklady ona přijela s námi do Čech. V Mirotíně sloužila u Strolených a po příjezdu také žila s paní Strolenou ve Velemíně. Potom se vdala za pana Větrovce z Režného Újezdu a tam byla, dokud pan Větrovec nezemřel. Po jeho smrti ji jeho synové dali do Domova důchodců, do Čížkovic. Ona často k nám chodívala a s babičkou Němečkovou si povídali a vzpomínali na život v Rusku - na Volyni. Byla to tichá a milá žena, která měla velmi těžký a pohnutý život, ale vždycky říkala, že moc děkuje Frantíkovi za záchranu a za ten život, který má tady v Čechách. Jinak bych kdovíkdě zahynula. V Čížkovicích zemřela a je pochována také v Čížkovicích na hřbitově.

Vzpomínka na dobu po válce

Po válce byla v Rusku bída - hlad a tak na západní Volyň přijížděli lidi vyprosit si chleba. Někteří přijeli až od Moskvy, z Branska, a tak jsme jim všem žebrákům říkali Branský. Až do našeho odjezdu do Čech v roce 1947 se netrhly dveře domu, stále přicházeli noví a noví žebráci a prosili o jídlo. Maminka nikdy nikoho nenechala odejít s prázdnou, nakrájela krajíce chleba, který musela často péci, abychom měli i my co jíst. Ve stodole spali na seně nebo na slámě a my děti jsme tam za nimi chodily, i když jsme moc rusky nerozuměly. Měli s sebou pytlíky a do nich si dávali to, co vyžebřali. Když byl pytel plný, tak odešli na nádraží a jeli domů.

Pamatuji se na jednu žebračku, která přišla ke dveřím a v zástěře měla miminko, úplně holé, strašně křičelo a bylo namodralé. Maminka ji vzala dovnitř, vykoupala to dítě, oblékla mu nějaké věci po Slávince a položila do kolébky. My větší děti jsme ho kolíbalí a tato nešťastná žena vyprávěla, že její muž přišel z války bez nohou a doma nechala ještě čtyři děti o hladu a jela vyžebřat nějaký chleba až na západní Volyň. I když čekala dítě, musela podniknout takovou dalekou cestu.

Po válce se nikdo nestaral o válečné invalidy a jejich rodiny. Tato nešťastná žena líbala mamince ruce a děkovala jí za všechno, co maminka pro ni a její dítě udělala. Ona s dítětem u nás zůstala, chodila po vesnici a žebřala chleba, nebo mouku a my děti jsme se o miminko staraly. Když už měla plný pytel suchého chleba, tak hodila na záda a jednou rukou ho držela a do druhé ruky vzala dítě a putovala na nádraží a k domovu.

Zda se dostala domů nebo ne, to ví jen Pán Bůh, kéž by se v pořádku do svého domova dostala.

Maminka často na tuto ženu vzpomínala a my jsme byli šťastní, že máme co jíst.

Další vzpomínka na život v Mirotíně po válce

Jako malé děti jsme běžaly před domem, hrály si a jedly jablka. Ohryzky jsme házely na cestu. Po cestě přicházel malý chlapec, myslím si, že měl 6-8 let, neměl boty, nohy měl omotané nějakými hadry a přivázané je měl k noze provázky. Na sobě měl kabát, který měl skoro na zem, rukávy ohrnuté, asi ho někde našel a neměl co obléci, tak ho chránil před zimou. Dívali jsme se na něho, jak sbírá ohryzky z jablek a jí je. Došlo nám, že má hlad, tak jsme utíkali domů a řekli jsme mamince, že je tam chlapec, který jí ohryzky, které jsme vyhodili na cestu. Maminka namazala krajíc chleba a přidala několik jablíček. Zavolali jsme na něj, aby počkal, že mu něco dáme. Zastavil se, a když viděl chleba a jablíčka, rozplakal se. Když na to vzpomenu, vidím ty velké slzy jako hrachy, které se mu kutálely po hubené bledé tvářičce. Asi to byl jeden z tisíců sirotků, který nikoho neměl, a tak šel chudáček po žebrotě. Jednoho takového chlapce se ujali moji rodiče, jmenoval se Vaska, když k nám přišel, tak ho maminka vykoupala, odvěšvila, dala mu čisté prádlo a oblečení.

Protože jsme měli jednu krávu, tak od jara do zimy ji pásal na louce a tatínkovi sem tam něco pomáhal, jako třeba štípat dříví. Myslím si, že měl asi 12-14 roků, ale jistě to nevím, protože to neřekl, ani odkud přišel a jen vím, že říkal, že má jen dědečka, který se o něho nemůže postarat. Vaska byl hodný chlapec, byl šťastný a vděčný, že mohl u nás zůstat, nikdy tatínkovi neodmlouval. Nepamatuji se, že by na něho rodiče hubovali, vždycky poslechl a udělal, oč ho požádali. Nejsmutnější chvíle pro něho nastaly, když jsme se chystali k odjezdu do Čech. Vasku jsme nemohli vzít sebou, protože neměl žádné papíry - doklady, nebyl Čech a podle nařízení úřadu by to byl trestný čin, kdyby někdo někoho převážel ilegálně. Rodiče se báli trestu, nebo vrácení zpět, tak se rozhodli, že ho sebou nevezmou. Pamatuji se, že velmi plakal, když mu to rodiče řekli, že odjedeme do Čech.

Rodiče mu nechali všechny potřebné věci, aby tam v tom domě mohl zůstat, maminka mu napekla chleba, dala mu hrnec upečeného masa zalitého v sádle a jiné jídlo, aby mohl přežít, než se ho někdo ujme. Dodnes vidím tu smutnou scénu, když rodiče naložili naše věci na vůz, zapřáhli našeho koně a vůz s námi se rozjel. Vaska se držel vozu, utíkal podle něj a srdceryvně plakal a my jsme všichni také plakali a my děti jsme nepochopily, proč on s námi nemůže jet.

Dojeli jsme na nádraží Ivačkovo, kde byly připravené nákladní vagóny, do kterých jsme z vozu přenosili naše skromné věci a čekali na odjezd vlaku. Pamatuji se, že maminka velmi plakala a líbala Vasku. Říkala mu, aby se vrátil domů, vysvětlovala mu, že to prostě nejde, že ho sebou nemohou vzít, ale on nechtěl odejít a čekal tam a potom se vrátil.

Nikdy jsme se nedozvěděli, jak tam dlouho žil a jaký byl další jeho život. Takových ubohých sirotků byly tisíce, nebyly zřízeny v té době sirotčince, jen když se našli hodní lidé a vzali si je k sobě. Po válce se dostali k moci stalinisté a začal opět doba útlaku a nesvobody. Maminka nám stále říkala, že je velmi vděčná Pánu Bohu za to, že jsme mohli odjet do své vlasti do Čech.

Moje vzpomínky na dobu na Volyni jsou pouze kusé, pamatují si spíš drastické situace, které se mi nejsilněji vryly do paměti a potom to co nám maminka, nebo tatínek vyprávěli.

Ještě jedna vzpomínka z Mirotína

V květnu roce 1945 se narodila moje sestra Slávinka, bylo těsně po skončení války. Pamatuji se, že jsme se starší sestrou byli venku a potkala nás teta Jadviga a řekla nám, že nám domů přinesl čáp holčičku, což jsme nemohli pochopit. Byli jsme přesvědčeni, že čáp nosí kluky a vrány nosí holky - tak nám to někdo řekl. Takže jsme volávali na vrány, aby nám přinesli holčičku, a když letěl kolem čápa, tak zase na čápa jsme volali, aby přinesl kluka.

Dopadlo to ale jinak, když Slávinka byla malinká v kolébce, tak onemocněla. Dostala „zolutuchu“ to byla kožní nemoc, taková ošklivá vyrážka po celém těle, nejvíce po obličeji, měla takové mokvavé puchýřky, slezly ji vlásky, obočí i řasy. Při této nemoci jsou vysoké horečky. Maminka dělala vše, co ji kdo poradil, jen aby ji pomohla. Často plakala a modlila se za ní. Bylo to na podzim. Jednoho dne u dveří zaklepala stará žena-žebračka a prosila o chleba. Maminka ji vzala dovnitř, protože venku už byla zima a ona byla celá zkřehlá, dala ji teplé jídlo a nějaké oblečení. Když viděla Slávinku, tak, řekla mamince, že na tuto nemoc je nejlepší listí z černého rybízu - vývar z listí a aby ji v tom koupala.

Říkala, že to je lék na všechny kožní nemoci. Jelikož už listí rybízu na zahrádce nebylo, tak maminka nalámala větvičky a vyvařila je. Slávinku v tom několikrát vykoupala, byla uzdravena. Vyloupala se a znovu ji, narostly vlasy, obočí a řasy. Maminka vždycky, když na to vzpomínala, tak říkala, že měla velký strach, že bude mít po obličeji jizvy, že touto nemocí bude nějak poznamenaná, ale nestalo se to, díky Pánu Bohu, že poslal k nám tu ženu, která věděla lék na tuto nemoc.

Rodiče za to Pána Boha chválili a děkovali mu, že Slávinka neměla žádné následky této nemoci. Moje maminka byla také velmi statečná žena a k tomu se váže ještě jedna vzpomínka z Mirotína: tatínek si jednou domů přivedl partu svých kumpánů: Miroslava Zajíčka, Miroslava Regentika a Lojzu Sazečka. Tatínek hned od dveří volal na maminku, aby připravila chleba a špek, že vede hosty. Maminka hned pochopila, že chtějí popíjet vodku a tak, když postavili na stůl flašky, tak jim řekla: „a všichni ven, tady se u nás pít nebude“! A tak všichni museli odejít. Pan Regentik řekl tatínkovi: „No ty ale máš kurážnou ženu, to by moje žena neudělala, protože by se bála“.

Maminka se nebála, i když někdy tatínek přišel domů opilý a chtěl nás bít, tak se mu postavila a ubránila nás i sebe. Někdy si vzala klacek a tloukla ho klackem. Jaký je to smutný obrázek, když alkohol ovládne člověka a on se stane jeho otrokem. Jaký veliký zázrak udělal Pán Ježíš s tatínkem, když se k Němu obrátil a On ho z pout alkoholu a dalších hříchů osvobodil.

Stěhování z Volyně do Čech

Mnoho si toho nepamatuji, ale na co si vzpomenu, to chci napsat. Vím, že tomu předcházelo všelijaké dohadování, že s tím souviselo hodně starostí. Protože tatínek byl velitelem domobrany, starosta obce, Josef Němeček, Milouš Zajíček a další si nepřáli, aby odjel s rodinou mezi prvními, ale on trval na tom, že pojedeme co nejdřív. Byla tu obava, že když někteří obránci obce odejdou, tak zbylé lidi mohou banderovci vyvraždit, i když byly dány sliby, že pojedou v krátkých intervalech další vlaky, přece jen tady byla obava o bezpečnost občanů. Tatínek v době odjezdu nebyl věřící a byl to člověk, který co si usmyslel, to také proved. Tak jsme také jeli z Volyně mezi prvními. Jak jsem už dříve uvedla, na nádraží v Ivačkovu byly připraveny vagóny - dobytčáky, do kterých jsme se „nalodili“, v každém vagóně bylo několik rodin.

Vagóny byly staré, po válce dost zničené, rozbité, takže tam ze všech stran táhlo, byla ještě dost zima, bylo to na jaře, začátkem března. Museli jsme být stále oblečení - i na noc, protože byla zima, i když uprostřed vagónu byly nějaké kamínka - bubínek tomu říkali. Sedávali jsme kolem těch kamínků a ohřívali jsme si ruce, maminka na nich vařila čaj, k tomu jsme dostali kousek chleba se sádlem. V našem vagónu byly čtyři rodiny, každý měl své věci v jednom rohu.

Každý si svůj majetek naskládal tak, aby mohl někde spát. Byly tam všelijaké truhly, kufry, rance, peřiny, deky, hrnce s jídlem (zapečené maso v sádle, nebo klobásy zalité sádlem). Někdo měl i pytle s moukou a jiné potraviny, protože nikdo nevěděl, co nás v nové vlasti čeká. My děti jsme většinu času ve dne trávily u kamínků a hrály jsme si na malém prostoru, kde bylo trochu tepleji. Když byla velká zima, tak nás maminka zabalila do dek a peřin a musely jsme sedět nahoře, na těch našich báglech a našem „majetku“.

Když vlak prudce zabrzdil, tak jsme spadly dolů a stalo se, že spadly i kamínka, a to všichni rychle zachraňovali, co se dalo, protože by mohl vzniknout požár. Byla to cesta plná strastí a trápení. S námi ve vagónu byla rodina strýčka Vény a Vládi Šedivce a teta Emilie Jelínková (maminky sestřenice) s dětmi. Takže tam bylo deset dětí, a to bylo pro nás velké dobrodružství. Často se stávalo, že vlak stál a vlakvedoucí se strojvedoucím řekli, že to nejede a vědělo se, že se musí dát úplatek, aby vlak zase popojel dál. Tak se vybíraly peníze a vlak zase jel.

Když jsme konečně dojeli na hranice v Čierné pri Čopě, tak jsme se museli přestěhovat do českých vagónů. Hned nám tam přinesli lidi jídlo a pití, dostali jsme nějaké cukroví, a to bylo něco pro nás děti, to bylo radostí. Všichni byli překvapeni takovým přivítáním, po týdnu bez teplého jídla to všichni radostně přijali. Ve všech stanicích nás vítali lidé, mávali nám a dávali nám jídlo.

V Košicích nás na nádraží přivítala i hudba a nějaký zmocněnec vlády nás tam přivítal slavnostní řečí - já jsem tomu ale nevěnovala pozornost - mě zajímalo to, co jsme dostali dobrého k jídlu. V Košicích také rodiče dostali první české peníze (300 Kč na osobu) a tak si mohli i něco v Košicích v obchodech koupit. Maminka s dalšími ženami také šla něco koupit, hlavně donesly plnou náruč chleba, nějaké jiné potraviny a mezi tím i barevné kuličky v domnění, že je to cukroví. Začali jsme to cucat, ale bylo to bez chuti, a tak jsme to vyplivli a potom jsme se dozvěděli, že s těmito kuličkami si děti hrají, že jsou to kuličky na cvrnkání do dolíčku. Ve vagónu nebylo WC, museli jsme chodit na nočník, nebo na vědro.

České vagóny byly pěkné, čisté a netáhlo na nás, už se nám lépe cestovalo, a k tomu se o nás v každé stanici, kde jsme zastavovali, lidi starali. Dostávali jsme teplé jídlo, čaj, pečivo, děti někdy dostaly i cukroví. Byli jsme jak na jiném světě, lidi se k nám velmi laskavě chovali, byli přívětiví a hodní, což jsme nemohli pochopit, protože jsme je neznali - byli pro nás úplně cizí.

Dojeli jsme do Podbořan u Žatce a ubytovali nás ve vojenských kasárnách (žel byly zamořeny štěnicemi a v noci nás hrozně štípaly, nejvíce tatínka a Slávinku). V kasárnách byla vývařovna, kam jsme chodili na jídlo, každý dostal, kolik chtěl, takže jsme po této stránce byli velmi spokojeni. Také tam bylo velké skladiště, kde bylo velké množství všelijakých věcí - oblečení, nábytek, nádobí, hračky a my jsme si mohli tam vybrat, co jsme potřebovali. Pamatuji si, že jsme tam s maminkou šli a vybrali jsme si tam nějaké hračky a mezi jiným i takovou zajímavou cukřenku se zajíčky, která se nám moc líbila, a dlouho jsme ji používali na cukr.

Tatínek hledal nějaké ubytování, a tak objížděl s dalšími okolí. Až konečně mu bylo nabídnuto umístění v Josefově u Sokolova, kde po odsunutých Němcích byly prázdné domy. Domy byly vykradené, zůstaly tam jen věci, které nikdo nechtěl, spíše nepořádek. Protože jsme neměli takřka nic, byli jsme rádi, že tam byly železné postele, nějaké skříně, kamna, stůl a židle, dokonce tam byla pohovka, na které jsme v kuchyni sedávali.

Vzpomenu ještě na jednu smutnou epizodu z cesty. Jelikož tatínek byl v tu dobu nevěřící - ačkoliv měl s Pánem zkušenosti, přesto si rád vypil. Při cestě do Čech měl také nějakou samohonku, a když se s maminkou nepohodl, tak se napil té samohonky. Jednou to ale přehnal tak, že zůstal ležet, modral a přestával dýchat. Pamatuji se, že byl alarm, že museli ho natírat cibulí, a dokonce přišel doktor, který ho oživoval.

Maminka i my děti jsme plakaly. Když se z toho dostal, tak zase jako vždy se mamince omlouval. Byl to těžký život bez Boha.

Vzpomínka na první chvíle v Josefově

Na osidlovacím úřadě dostal tatínek doklady, že můžeme bydlet v jednom domě v Josefově, kde před válkou byl obchod. V přízemí byl sklad, prodejní místnost, velký pokoj, kuchyň a komora. V prvním patře byly tři místnosti a půda. Dům byl podsklepený a docela teplý. Na úřadech tatínkovi doporučili, aby obnovil obchod. Přišel k nám nějaký pán a s tatínkem se o tom domlouval, že mu na rozjezd půjčí peníze. Tatínek tuto nabídku přijal a začal prodávat potraviny, různé drobné potřeby, jako drogerie - prostě takový Koloniál. Pomáhala tatínkovi v prodejně jeho sestra Františka a jedno děvče Trautl (příjmení si nepamatuji), měla nás ráda a byla moc hodná, byla z německé rodiny, i její rodiče byli hodní.

Maminka měla dost práce v domě. K tomu domu byly nějaké pozemky - velká louka a políčko. Tatínek to hned zoral a nasázeli se brambory, zelenina a řepa. Rodiče koupili krávu - říkali jsme ji Fiala. Druhým rokem měla telátko a tomu jsme říkali Minda. My děti jsme měly povinnost pást krávu, potom i telátko, a ještě tatínek koupil ovečky. Kravička Fiala byla chytrá, když jsme na ni zavolali jménem, hned přišla a neměli jsme s ní starosti, chodila za námi jako psík. Rodiče měli těžký začátek, ale s chutí pracovali a my děti jsme pomáhaly.

Když jsme přišli do Čech, tak Slávince ještě nebyly ani dva roky, mě ještě nebylo šest a Františka bylo sedm roků. Po prázdninách jsme začali chodit (rok 1947) do školy do Hřeben. Fanuš šla do druhé a já do první třídy. Vzpomínám na pana ředitele školy, jmenoval se Benetka a na jeho paní, která mě měla ráda. Pan ředitel Benetka mě často vzal k nim (v té době neměli dětí) a dostala jsem nějaké dobroty, přátelili se s rodiči, chodili k nám na návštěvu, hlavně pan ředitel a vyptával se na život v Rusku. Jednou, když jsem šla ze školy, našla jsem aktovku, kterou jsem donesla domu a dala tatínkovi. On se do ní podíval a zjistil, že je tam hodně peněz a také jméno a adresa, komu to patří. Hned zajel za tím pánem a odevzdal mu to. Byl to obchodník z Krajkové a byl velmi rád, že dostal zpět své peníze. Byla to tržba a on ji vezl do banky, aktovku měl připevněnou řemenem k pasu vzadu a jel na motorce a ani necítil, když se řemen odepnul a taška mu spadla. S tatínkem navázali přátelství a tento člověk- obchodník mu velice pomohl při začátku s obchodem.

Vzpomínám si, že dědeček Šedivec Vladimír pomáhal tatínkovi s účetnictvím (měl takové počítadlo - sčoty - na nich počítal a to s takovou rychlostí, že jsme to nemohli pochopit, jak mu došlo). Někdy také musela i maminka do obchodu a my děti jsme musely pást krávy a ovečky. Ovce byly neposlušné a utíkaly nám, měli jsme s nimi starosti. Jednou se stalo, že nám utekly a nepřišly domů, zabloudily a my jsme kvůli nim dostali bití od tatínka. Když jsme došli domů s kravami, tak ovce nikde. Našli jsme je až na druhém konci vesnice v jedné ohradě. Výprask nás však neminul, ale díky mé babičce a tetičce Františce, které v té kritické chvíli zrovna byly u nás, a ony nás chránily, tak to tolik nebolelo. Babička chránila mě a Františku teta Františka. Jinak si pamatuji, že měl tatínek dost silnou ruku a používal svůj vojenský řemen, a když přitlačil, tak jsme měli na zadečku i fleky. No jo podle starého hesla „Škoda rány, která padla vedle“, nebo „Prísnosti není nikdy dost“, tak to rodiče říkali a uplatňovali. Dnes jim za to děkuji, ale v dětství se mi zdálo, že je to moc tvrdé.

Přijeli jsme do Čech v březnu v roce 1947 a za několik týdnů - myslím, že v dubnu přijeli také tatínkovi rodiče - babička a dědeček - s nimi tatínkovi sourozenci s rodinami: strýček Josef s tetou Marií a děti Olina, Františka, Žeňa. Strýček Vladimír s tetou Jadvigou a dětmi Viktorem a Ludmilou (Vlád'a se jim pak narodil asi v roce 1950). Strýček Václav s tetou Marií a dětmi Boleslavem a Mařenkou (dcera Růženka se jim narodila v Čechách) Dále se do Josefova nastěhovala tatínkova sestra Františka Drahokoupilová se svým synem Boleslavem.

S nimi přijelo i několik rodin z příbuzenstva, jako tatínkovi sestřenice teta Anna s dcerou Lolou, teta Žofie (byla svobodná) teta Marie (byla svobodná a postižená) s jejich maminkou tatínkovou tetičkou Karolínou (vdovou po strýčkovi Františku Šedivcovi, který zemřel v Rusku). Tatínkova tetička byla Polka a oni doma mluvili polsky a my děti jsme jim moc nerozuměly, chodily jsme se domů ptát, co to tetička říkala, maminka nám to přeložila. Tyto sestry měly ještě bratra, který se nevrátil z války a byl nezvěstný a sestru Helenu, která byla vyvezená na Sibiř na nucené práce (o ní jsem se již zmínila dřív) a do Josefova přijela až za několik let

Tak jsme v této vesnici žili jako jedna velká rodina 3 roky. Tatínek měl ještě dva bratry, a to strýčka Rostislava, který se dostal za války do zajetí do Německa a po válce byl ze zajetí propuštěn. Jeho žena - teta Vlasta s dětmi: Františkou a Vít'ou jela rovnou z Volyně do Německa a tam ho našla. Několik let žili v Německu a potom se dostali do Ameriky. Než odjel do Ameriky, tak se objevil v Josefově (ilegálně přešel hranice) protože potřeboval doklady, které měl dědeček u sebe. Vzal si je, rozloučil se s příbuznými a zase ilegálně přešel, hranici do Německa (tatínek ho doprovázel až na hranice). Bylo to v době, když ještě nebyla „železná opona". V Americe se jim narodila dcera Lída.

Ještě měl tatínek jednoho bratra Bronislava, který se do Čech nedostal. Žil se svojí ženou Táňou v Oknech u Kotovska. Přijel k rodičům do Romanova v roce 1946 a tam se setkal s českými komisaři, kteří ho ujistili, že všichni Češi budou moci odjet z Ruska, že je taková mezinárodní dohoda, a tak že se nemusí bát, ať klidně jede domů, prodá dům a vše co má a že také z jejich oblasti Češi pojedou do vlasti. On se na tyto sliby spoléhal a odjel do Oken připravovat se na odjezd do Čech. Ale nikdy se to neuskutečnilo. Strýček Bronislav s tetou Táňou měli dvě dcery Alu a Loru. Dědeček s rodinou se snažili dostat svého syna Bronislava s rodinou do Čech i přes Červený kříž, ale strýček jim napsal, že už musí zůstat v Rusku a bylo mu naznačeno, že bude-li jeho rodina žádat o jejich vystěhování, nepojede na západ, ale na východ (čímž mu naznačili, že ho pošlou na Sibiř).

Strýček Bronislav i teta Táňa zemřeli v Oknech a jsou tam pochováni na místním hřbitově. Jejich dcery po politických změnách v Rusku a u nás se v roce 1995 přistěhovaly do Čech do Ústí nad Labem. Nejdříve přijel syn Lory, Žeňa Červinský, a za nim Lora s manželem a dcerou Táňou. Lora se postarala o to, aby mohla přijít sem i její sestra Ala, která je vdova a dost nemocná (po těžké operaci žlučníku) a neměla, kdo by se o ní postaral, tak se to podařilo a ona také přišla do Čech. Koupila si byt v Mojžíři u Ústí nad Labem. Lora rovněž má svůj byt v Krásném Březně, syn Žeňa se oženil a žije s manželkou a třemi syny v Praze. Ala má jednoho syna Vít'u, který žije s rodinou v Oděse a má vnuka Bronika.

Nejmladší tatínkův bratr Boleslav zahynul ve válce (o něm jsem již psala) a zůstal po něm syn Boleslav (pohrobek - narodil se po smrti svého otce) a žije v Omsku na Sibiři, má v USA se jim narodila dcera Lída - nic o nich bližšího nevíme, nejsme s nimi v kontaktu, protože o nás nikdy neprojevili zájem.

O strýčku Bronislavovi jsem psala v předchozích kapitolách, rovněž o strýčkovi Boleslavovi. Teď chci vzpomenout na to, jak jsme se našli s Boleslavem - bratrance, synem po strýčku Boleslavovi. Jak jsem již dříve uvedla, moje maminka Libuška si dopisovala s tetou Annou, Boleslavovou maminkou. Když Boleslavův syn Sergej se dostal jako voják okupačních ruských vojsk do Československa, tak mu z Omska jeho babička - teta Anna poslala s dopisem i pohled Lovosic, který dostala od moji maminky Libušky, kde byla zpáteční adresa. Napsala mu, že má v Čechách příbuzné a pokud může, aby je vyhledal.

Jelikož ruským vojákům byly dopisy a vše co jim přišlo z domova cenzurováno, tak Sergejův velitel si pohled ponechal u sebe a až později ho Sergejovi dal s tím, že je vzorný voják, a tudíž si to zaslouží. Slíbil mu, že příležitostně ho vezme s sebou do Lovosic, protože má známé v Libochovicích a čas od času k nim jezdí. Přislíbil mu, že mu pomůže najít jeho příbuzné. Tak se stalo, že jednoho letního dne jel velitel do Libochovic a Sergeje vzal s sebou. Když přijeli do Lovosic, adresa na lístku už neplatila, protože ten dům už neexistoval, byly tam na tom místě postavené paneláky. Zeptali se náhodných lidí na rodinu Šedivcovou, a když slyšeli, že mluví rusky, poslali je k jedné tetě - Pospěchové, o které se vědělo, že je z Ruska. Když je teta vyslechla, tak ji bylo jasné, o koho jde a řekla jim, že rodina Šedivcová v Lovosicích žije, a to jejich dcery: Slávinka, Františka a Olga, s rodinami.

S velitelem a Sergejem přijela teta Pospěchová ke Slávince Kučerové. Když uviděli Sergeje, hned v něm poznali, že je to Šedivec a že je podobný jejich synovi Vlád'ovi. Bylo to dojemné a radostné setkání. Ukázal jim jako důkaz pohled, který dostal od své babičky, aby mu věřili, ale nebylo toho potřebí, protože ta úžasná podoba to dokazovala, že patří k rodině. Vyprávěl o své rodině, která žije v Omsku: tatínek Boleslav (naš bratranec) maminka Světlana a bratr Aljoša, také o své babičce a širší rodině. Velitel odjel do Libochovic a řekl, že se pro Sergeje vrátí. Kučerovi s ním přijeli pod Lovoš, kde bydlíme, a vedle nás bydlí sestra Františka Hružová s manželem.

Fanuš v něm také hned poznala Šedivce a divila se, napadlo ji, že Vlád'a Kučera má na sobě ruskou uniformu, až když přišli blíž, tak viděla, že to není Vlád'a Kučera, že je to opravdu ruský voják a náš příbuzný. Jíří si s ním také pohovořil, ale já jsem byla v tu dobu v lázních, a tak mi o tom napsali, bylo to pro mě velké překvapení. Měla jsem radost, že se našli naši příbuzní, kteří žijí až tak daleko na Sibiři v Omsku.

Ještě ale jednou Sergej přijel do Lovosic, vícekrát mu to nebylo umožněno, což nás velmi mrzelo a ani my jsme ho nemohli navštívit, protože návštěvy vojákům byly zakázané. S Boleslavem jsme navázali kontakt a pozvali jsme ho k nám. Poprvé přijel s manželkou Světlanou a mladším synem Aljošou, brzy po návratu Sergeje z vojny (jemu ale nedali povolení k výjezdu coby turistovi, protože sloužil zde jako voják okupační armády).

Podruhé přijel Boleslav s manželkou v roce 2002 a po třetí zde byl v červnu roku 2005, brzy po pohřbu tatínka Františka Šedivce. Boleslav velmi litoval, že už se s tatínkem nesešel, říkal, že ho měl rád, jako by to byl jeho otec. S manželkou Světlanou tady byl pouze několik dní, protože přijeli jako turisté do Prahy autobusem z Moskvy a zase se autobusem vraceli. Je nám líto, že je od nás tak daleko, že se nemůžeme vidět častěji.

Když poprvé přijeli, tak byli udiveni nad naší životní úrovní, poprvé viděli, že lidi žijí v hojnosti jídla i oblečení - mají i slušné bydlení. Byli ubytováni u nás a u Kučerů. Jednou, když jsem přišla z práce, tak jsem šla za nimi do pokoje a oni byli uplakaní. Lekla jsem se, že se něco stalo, ale jim bylo líto, že oni musí žít v těžkých podmínkách. Navrhli jsme mu, že se může přestěhovat do Čech, ale to zamítli. Dodnes žijí v Omsku i s dětmi a vnoučaty a jsme s nimi spojeni telefonicky. Údajně se mají lépe než za komunistického režimu, Boleslav je v důchodu a podniká - jezdí svým autem jako taxi. Synové oba pracují a daří se jim dobře.

Rodina moji maminky

V této kapitole chci vzpomenout na moji babičku Bětušku Nechutovou (rozenou Slámovou), dědečka Otokara Nechutu a moji maminku Libušku Šedivcovou (rozenou Nechutovou).

Vzpomenu v této příležitosti na babičku Růženu Šedivcovou, jak často na svého vnoučka Boleslava vzpomínala a plakala - říkala „Co asi dělá a kde asi je ten můj Bolesláv, mám strach, aby někde neměl hlad“.

Teta Anna po smrti svého muže Boleslava se odstěhovala k svým rodičům a s babičkou a dědečkem Šedivcovými neudržovala styk a nedala o sobě ani vědět. Až moje maminka Libuška s tetou Annou navázala písemný styk a dokud maminka žila, tak si dopisovali a teta poslala i nějaké fotky.

Teta Anna se zlobila na babičku, protože údajně ona nechtěla, aby si ji Boleslav vzal z toho důvodu, že byla Ukrajinka a Češi velmi dbali na to, aby si jejich děti brali jen České partnery. Teta Anna se později vdala za Ukrajince a ten pro nějaký delikt byl odsouzen na nucené práce na Sibiř. Měla s ním dceru a syna. Když si odpykal svůj trest, tak se nemohl vrátit zpět na Ukrajinu, ale musel zůstat pracovat dál na Sibiři. Teta Anna s dětmi jela za ním, tak se dostal Boleslav na Sibiř. Podle jeho vyprávění si zažil hodně hladu a bídy, nepoznal otcovskou lásku. O něm se ještě zmíním ve vzpomínce na naše setkání později.

Při prohlížení sešitů po dědečkovi Vladimíru Šedivcovi jsem našla lísteček, kde dědeček měl napsané datum narození svých dětí, tak to tady uvedu:

- Nejstarší byl Josef a narodil se 21. 4. 1906.
- Druhá byla jediná dcera Františka, která se narodila 9. 11. 1909.
- Syn Vjačeslav zemřel brzy po narození.
- Syn Václav se narodil 18. 11. 1911
- Syn Vladimír se narodil 12. 4. 1913.
- Syn František se narodil 5. 7. 1914.
- Syn Rostislav byl narozen 24. 9. 1916.
- Syn Bronislav se narodil jako dvojče 10. 4. 1918, ale Jiříček brzy po narození zemřel.
- Syn Boleslav byl nejmladší, narodil se 28. 9. 1921.
- Takže se jim narodilo 9 synů a jediná dcera.
- Dědeček Vladimír Šedivec se narodil 15. 11. 1883 a zemřel 5. 9. 1963.
- Babička Růženka Šedivcová se narodila 17. 2. 1886 a zemřela 9. 5. 1961. Oba jsou pohřbeni na hřbitově v Lovosicích v rodinném hrobě.
- Strýček Josef Šedivec žil v Hroznětíně, kde je pochovaný na místním hřbitově i jeho manželka Marie je rovněž tam pochovaná.

Teta Františka byla vdaná za Vladimíra Drahokoupila, který mladý zemřel, a měli syna Boleslava, který žije s rodinou v Sokolově. V Čechách se vdala za pana Josefa Letla, zemřela v Sokolově 22. 9. 1967 a je pohřbena v rodinném hrobě v Lovosicích. Před smrtí i ona uvěřila v Pána Ježíše na svědectví mého tatínka.

Strýček Václav Šedivec žil v Dalovicích u Karlových Var a je se svojí manželkou Marii pohřbený v Karlových Varech i tento strýček s tetičkou uvěřili v Pána Ježíše, jako svého Spasitele.

Strýček Vladimír žil s rodinou v Krajkově, zemřel v Hradci Králové a byl převezzen do Lovosic, kde je pohřbený. I teta Hedvika je pochována ve stejném hrobě v Lovosicích.

Tatínek František s naší rodinou žil nejdříve v Josefově, potom v Lovosicích a na přání maminky si koupili domeček u Aše, v obci Malé Paseky, kde maminka 2. 5. 1978 zemřela a je pochována na hřbitově v Lovosicích v rodinném hrobě. Tatínek zemřel 2. 6. 2005 a byl 12. 6. 2005 pohřben do rodinného hrobu v Lovosicích.

Strýček Rostislav odjel do USA, žil v Clevelandu s tetou Vlastou a rodinou. V roce 2004 přijeli poprvé do Čech a navštívili pouze tatínka v Chebu, a to velmi krátce. Když se vrátili domů, tak strýček zemřel a za ním brzy na to zemřela náhle teta Vlasta. Měli tři děti.

Budou to vzpomínky podle vyprávění mé maminky, která se narodila 21. 11. 1920 v Irpini. Měla staršího bratra Teofilka a několik mladších dětí zemřelo. Babička Bětuška byla slabého zdraví. Když se dozvěděla, že v Mirotíně zemřela její matka a dvě její sestry na tyfus, tak se velice trápila. Dostala zápal plic a její vyčerpaný organismus podlehl. Zemřela mladá a zanechala dva sirotky - Teofilka a Libušku, které nebyly ani čtyři roky.

Podle vyprávění dědečka Otokara, byla Bětuška tichá, laskavá a obětavá žena, byla věřící a milovala velmi svého muže a své děti. Narodila se v Mirotíně na Volyni v rodině baptistického kazatele Pavla Slámy a byla vychována ve víře, chodila do sboru, do Nedělní školy a později do mládeže.

Po svatbě s dědečkem Otokarem, který také žil v Mirotíně, se odstěhovali daleko od její rodiny až do Irpině u Kyjeva, kde žily jeho dvě sestry: Božena a Albína s rodinami. Božena měla jen jediného syna, který zemřel mladý, a Albína měla jednu dceru Iru, která žila až do smrti v Irpini. Ira byla bezdětná, a tak si vzala k sobě nejdříve macechu Marii Nechutovou a dochovala ji, zůstal ji domek po dědečkovi a později se k ní nastěhoval i Mirek Konončuk, to je syn po Mařence Nechutové - dcera Jaroslava Nechuty a měla za muže Ukrajince Viťu Konončuka. Mirek Konončuk se s rodinou, po smrti Mařenky - jeho maminky (a protože neměl nikoho z příbuzenstva) se odstěhoval do Irpině a doopatroval svou tetu Iru, dceru tety Albíny. Zůstal v Irpini a zdědil vše, co ona měla. Ira byla bezdětná.

Dědeček Nechuta měl také několik bratrů: Rudolfa, Jaroslava, Frantíka a Teofila. Rudolf Nechuta se odstěhoval k Oděse, kde žil se svoji rodinou: tetou Marii, synem Jaroslavem a dcerou Věrou, Jaroslav měl za manželku Ňusu a měli dva syny: Frantíka, který zemřel mladý a Edika, který doufám, že ještě žije v Oděse. Druhý dědečkův bratr Jaroslav měl za manželku Marii Jelínkovou. Jeho dceru Mařenku jsme navštívili, když jsme byli v roce 1966 v Rusku. Žila v Hlupaníně sama a měla syna Mirka Konončuka - jeho otec byl Ukrajinec. Třetí bratr dědečkův František měl dceru Věru a syna Rostislava - s jejich matkou Marii přijeli také do Čech v roce 1947. Strýc Frantík zůstal v Rusku, kde také zemřel, je pochován v české vesnici v Bohemce. Dědeček Josef Němeček můj tchán se s Frantíkem kamarádil a vyprávěl, že měli na Frantíka takovou říkanku: „Na zahradě roste paprika, Nechuta bije Frantíka, Frantík křičí, co může a Nechuta ho bije do kůže“. Posledním bratrem dědečkovým byl Teofil Nechuta, který odešel do učení jako mladý do Československa. Vyučil se pekařem a cukrářem, žil na Slovensku u Martina v Priekopě, kde měl pekárnu až do znárodnění. Měli 2 syny a 2 dcery:

Nejstarší byl Teofil, Vlasta, Vlado a Růt. Žije už jen Teofil, který byl kazatelem církve Adventistů SD a Vlasta v Martině, Vlado a Růt již zemřeli. Dědeček měl ještě jednu sestru nejmladší Karolínu a ta zemřela svobodná a je také pochována na hřbitově v Irpini, myslím si, že je tam také pochovaná teta Albína a její rodina i teta Božena a její rodina. Nikdy jsme v Irpini, ani na hřbitově nebyli.

Vzpomínka na setkání se strýcem Frantíkem Nechutou a jeho ženu Marii

V roce 1966 jsme jeli se Slávkou a Jendou Kučerovými do Ruska a také jsme navštívili, Bohemku, kde žil mamčin strýček Frantík se svojí ženou. Teta Marie byla vězněná na Sibiři 18 let, a to jen proto, že si jako mladá holka vzala za muže legionáře Čecha, nějakého Hájka - to považovala stalinistická vláda za vlastizradu. Když se vrátila z vězení, tak si vzala Frantíka Nechutu (její první muž zahynul v první světové válce, nevědělo se ani kde). Vyprávěla nám hrozné zkušenosti z vězení, co prožila, kolik hladu a bití, pracovala za hrozných podmínek v lese.

Žili se strýčkem v české vesnici Bohemce, v malé chaloupce o jedné místnosti a chodbičce. Na zemi neměli podlahu, jen udusanou zem, kterou museli vymazávat rozředěnou hlínou, mysleli jsme si, že je to betonová podlaha, ale oni nám to vysvětlili, že je to hlína. Před tím, než jsme k nim přijeli, tak měli hlínu i na střeše a byli velmi šťastní, že konečně si nechali udělat střechu z tašek. To byl celý jejich celoživotní majetek! Strýc Frantík celý život pracoval v kolchoze, teta Marie také, drželi si krávu a prase, a tak prožili svůj život. Oba ale byli věřící a strýček vedl malou skupinku evangelíků, kteří se scházeli k Božímu Slovu a na modlitby.

Dovezli jsme jim nějakou českou duchovní literaturu. Strýček Frantík měl astma a neměl dostatečnou lékařskou péči, tak na to zemřel a je pochovaný v Bohemce. Teta Marie po jeho smrti přijela do Čech, měla v Praze svého bratra a jeho rodinu. Myslela si, že zůstane v Čechách, tak ten svůj „dům“ v Bohemce prodala a velmi si přála dožít svůj život tady v Čechách. Nestalo se to, protože úřady ji nedali povolení k trvalému pobytu a ona se musela vrátit zpět do Ruska. Neměla se ani kam vrátit, protože všechno, co měla, tak prodala ve víře, že zůstane v Čechách. Tak odjela zpět a ujala se jí mamčina sestřenice Ira v Irpini, a tam také zemřela. Když byla u nás v Lovosicích, tak nemohla pochopit automatickou pračku. Jak je to jen možné, že se to točí jednou sem a potom zase tam a samo to napouští a vypouští vodu, nakonec mi řekla: „Prosím tě zavři ty dveře, nemůžu se na to dívat, je mi z toho špatně.“ Nikdy neviděla, ba ani neslyšela o automatické pračce a myslela si, že s tou pračkou někdo musí kroutit. I když jsem ji to vysvětlovala, že je to elektrický motor a programátor to řídí, tak to prostě nepochopila a byla z toho zmatena.

Dědeček Otokar Nechuta zemřel v roce 1946, velmi si přál zemřít v Čechách, ale nebylo mu to dopřáno, je pohřben vedle své ženy a svých dětí v Irpini.

Ještě chci vzpomenout na to, jak jsme byli v roce 1966 v Rusku s Kučerovými. Jeli jsme tam autem - moskvičem - ke strýčkovi Bronislavovi Šedivcovi a jeho rodině do Oken u Kotovska. Cestou jsme se zastavili ve Straklově u Dubna, kde žili ještě Češi, Latyšovi, kteří neodjeli v roce 1947 a jejich syn jako voják se dostal do Čech a tady zůstal. Oženil se tady a žil se svojí rodinou v Malých Žernosekách. Pracoval s Jiřím v dílnách v STS v Libochovicích.

Pan Mikoláš Latyš nám nabídl, abychom se ve Straklově zastavili na přenocování, protože je to do Kyjeva dost daleko. Ale nebylo to jen tak. Když jsme odbočili v Dubně na Straklov, tak nás předjel policajt na motorce a zastavil nás. Kam že to jedeme, že to nejde odbočovat z hlavní trasy. Jiří mu vysvětlil, že chceme ve Straklově u Latyšů přenocovat a ráno budeme pokračovat do Kyjeva. My jsme měli v úmyslu zajet také do Mirotína a podívat se i na hřbitov, kde jsou pochovaní naši příbuzní. Policajt si vzal naše doklady a odjel, že se za chvíli vrátí. Byla to pro nás velmi dlouhá chvíle a už jsme se obávali, jestli někdy naše pasy uvidíme. Asi za hodinu přijel a po dlouhé zповědi nás pustil. Našli jsme tu rodinu a oni nás laskavě přijali a poskytli nám nocleh. Když jsme jim řekli, že máme v úmyslu jet do Mirotína, tak nám řekl pan Latyš, že je to zakázané jezdit z okresu do okresu, pouze na povolení, a to jsme neměli.

Takový to byl policejní stát, že ani Latyšovi ze Straklova nemohli navštěvovat svoji dceru, která žila blízko, ale v jiném okrese a na každou návštěvu museli žádat povolení! Poradili nám, abychom vstali brzičko a zkusili štěstí. Když na křižovatce ještě policie nebude, tak bychom mohli projet a až se budeme vracet zpět a zastaví nás, tak budeme muset zalhat, že jsme zabloudili. Díky Bohu, nemuseli jsme lhát, policie nás nezastavila a my jsme křižovatku projeli. Navštívili jsme obec Mirotín, byli jsme na hřbitově, ale hroby našich příbuzných jsme nenašli, vše bylo zarostlé vysokou trávou. Pouze ty hroby, kde byly pomníky a na nich se daly přečíst některá jména známých, nebo vzdálených příbuzných.

V Hlupanině jsme navštívili Mařenku rozenou Nechutovou - dcera Jaroslava Nechuty, byla sestřenice mojí maminky - odevzdali jsme ji dárky od maminky, posvačili jsme a jeli do Kyjeva. Chuděra Mařenka, žila v bídě, pracovala v kolchoze za pár grošů a neměla doma ani kousek chleba a chtěla nás pohostit, šla do vesnice hledat chleba, my jsme čekali u ní doma a ona přišla s tím chlebem asi za hodinu a půl, protože prodavačka z obchodu pracovala na poli a ona musela za ní na pole, aby ji prodala chleba. Tak Mařenka usmažila vajíčka a tím nás pohostila. Ona měla za manžela Ukrajince Viťku Konončuka, který se musel dát k banderovcům a dělal takovou spojku mezi Čechy a banderovci - chodil vyjednávat, když banderovci chtěli od Čechů dobytek, mouku a další potraviny. Vyvezli ho potom na Sibiř, jako i další banderovce, a vrátil se domů s podlomeným zdravím a brzy zemřel.

V Kyjevě žila tetička Drekslerová, u které jsme zůstali několik dní a o tom, co jsme zažili i o tetičce napíši později. Z Kyjeva jsme pak jeli do Oken k strýčkovi Broňovi Šedivcovi, kde jsme také byli jen několik dní. Měli jsme se u nich dobře, strýček Bronislav a tetička Táňa se o nás starali. Žila s nimi ještě maminka tety Táni, o které by se asi dal napsat román.

Vyprávěla nám, jaký měla těžký život, byla vyvezená na Sibiř i se svým manželem, který tam zemřel a neví se ani kde. Strýček Bronislav chtěl kvůli nám zabít prase, abychom se u nich měli ještě lépe, ale my jsme mu v tom zabránili, protože bylo 30stupňové vedro a maso by se jim pokazilo. Z Oken jsme zajeli do Bohemky k strýčkovi Frantikovi Nechutovi a tetě Marii. Nakonec jsme jeli do Oděsy k Jaroslavovi Nechutovi - maminičinému bratranci. Protože se v tu dobu nesmělo jezdit kam, kdo chtěl, ale musel mít na to povolení od stranického aparátu v Kotovsku, jeli jsme do Oděsy bez povolení. Strýček Bronislav měl o nás velký strach, a tak si vzal v práci volno a jel s námi do Oděsy.

Před Oděsou nás stavěli policajti, v strýčkovi by se krve nedořezal, zblednul, bál se, co se teď bude dít. Bůh nás chránil a nic se nestalo. Zrovna to byl policajt, kterého jsme se ptali při cestě do Oken na cestu, a on nám řekl, abychom do Oken nejezdili, ale jeli se vykoupat do Oděsy. Jiřího hned poznal, a tak mu řekl: „No tak jedete se koupat?“ A Jiří na to: „Ano, ano, tak to je“. Pustil nás a my jsme šťastně dojeli k Nechutům. Strýček se hned druhý den vrátil domů. V Oděse také ještě žila tetička Marie Nechutová, manželka Rudolfa Nechuty (dědečka bratr) a také její dcera Věra, vdova a měla jediného syna, který žil v Rize.

V Oděse jsme také byli jen několik dní, měli jsme se u Nechutů dobře, koupali jsme se v Černém moři, prohlídli jsme si město Oděsu, je to veliké město s krásnými památkami. Strýček Jaroslav měl byt v paneláku, na jejich poměry dost slušný, protože tam tekla voda, měli elektriku a splachovací WC. Strýček chodil lovit ryby do moře a teta Nůsa je pekla k obědu, nebo k večeři - byly dobré. Z Oděsy jsme jeli domů. Řekla jsme si, že již nikdy víc nechci vidět tuto zemi, a tak jsem tam také již nikdy nebyla. Všude je dobře, ale doma je nejlíp. Jiří se několikrát zúčastnil zájezdů na Volyň do Mirotína, protože to bylo jeho rodná vesnice a měl k tomuto místu hodně vzpomínek.

Vzpomínka na tetičku Drekslerovou

V roce 1966 jsme jeli autem do Ruska, chtěli jsme se zastavit v Mirotíně, v Kyjevě, v Oknech a nakonec v Oděse. Maminka si s tetičkou Drekslerovou stále dopisovala a ona nás srdečně zvala, abychom přijeli do Kyjeva. Také tatínkova sestřenice žila v Kyjevě se svojí dcerou Světlanou a i oni nás zvali, abychom k nim přijeli, že dostali „novou kvartiru“, že máme možnost u nich být. Tetička byla kmotřičkou naší Fanuš a neměla v Rusku nikoho z příbuzných. Měla sestru, která žila v Praze se svou rodinou.

Tetička žila ve starém, zpuštěném domku, bez WC a koupelny, ba co nejhorší, že tam neměla ani vodu. Pro vodu se muselo chodit na dvůr, kde byl jeden vodovodní kohoutek a WC bylo také na tom dvoře v takové podobě, že jsme se tam štítili chodit. Prostě plechová bouda, nezavíratelné dveře, díra do země a šlapky. Protože jsem byla těhotná a musela jsem častěji chodit na WC, prodělala jsem si tam muka. Jiří musel vždy chodit se mnou, jinak jsem tam sama nešla. Tetičky byt obsahoval: malou chodbičku (v té měla skříňku, na ní vařič, vedle mísu na vodu - v tom se mylo všechno) a jednu místnost. Okna se nedala otevírat, protože by vypadla, jak byla shnilá. V tom pokoji žila tetička s manželským párem (on byl televizní režisér, ona herečka v národním ukrajinském divadle), dále tam ubytovávala studenty, kteří v Kyjevě studovali a neměli žádné ubytování.

Naštěstí jsme tam byli v červenci, o prázdninách, tak postel byla volná a herečka také nebyla přítomná, tudíž další postel byla volná, a tak jsme tam u tetičky přespávali. Ve dne nás Tolja - režisér - provázal po Kyjevě a jeden den jsme se také koupali v Dněpru. Bylo velké teplo, tak akorát na koupání, ale voda nebyla moc čistá ani teplá, protože Dněpr to je veliká řeka a hluboká.

Zajeli jsme také k tatínkové sestřenici a její dceři Světlaně. Jaké to bylo pro nás překvapení! Světлана dostala nový byt v paneláku, a tak jsme předpokládali, že bude to tak nějak jako u nás. Ale ono to bylo jinak. Světлана s manželem, třemi dětmi a maminkou žila v jedné místnosti, WC a koupelnu i kuchyň měli s dalšími dvěma rodinami dohromady. V kuchyňce byl plynový sporák a každá rodina mohla vařit na jednom hořáku, nebo podle toho, jak se dohodli. Také koupelnu používali podle dohodnutého plánu. Nemohli jsme tento systém pochopit a odmítli jsme u nich zůstat, ačkoliv nás velmi srdečně zvali. Pohostili nás a my jsme ujížděli pryč z Kyjeva. Nebyli jsme na takové primitivní podmínky zvyklí. Tetička - sestřenice tatínka - nám ukázala, kde žili před tím, než Světлана dostala byt. Na malinké zahrádce měli postavenou dřevěnou chatku, bez topení, WC atd. a tam žili jako bezdomovci. Proto byli tak šťastní, že mají aspoň takový byt, jaký jsme viděli. Tetička byla jednou v Čechách u nás v Lovosicích a vzpomínám si, že ona zase nemohla pochopit, k čemu mají moji rodiče dům se zahrádkou a garáží.

Ještě o tetičce Drekslerové - její neteř, která žila v Praze, také navštívila tetičku v Kyjevě. Když viděla, v jakých podmínkách tato stará žena žije, šla s manželem na úřad a udělali tam dusno. Řekli, že jsou z Československa a že to je přece nepřijatelné, aby někdo mohl tak žít. Slíbili jim na úřadě, že to zařídí a že tetička v co nejkratší době dostane byt. Tak se také stalo, tetička napsala dopis, že dostala nový byt o jedné místnosti s příslušenstvím, a to pro ni byl zázrak. Chuděra, dlouho si ten byt neužila, brzy na to zemřela.

Musím napsat, že její manžel byl zlatník a hodinář, dobrý řemeslník, komunisti mu všechno vzali, vystěhovali je do té „myší díry“, kde po jeho smrti tetička sama žila tak dlouho. Měli dva chlapce, oba jim zemřeli na nakažlivou nemoc (nevzpomínám si, jakou).

Maminka Libuška měla velmi těžký život - o jejím dětství jsem již psala (byla sirotek, zlou macechu měla, zemřel jí jediný bratříček Teofilek). Maminka se vyučila v telefonní ústředně telefonistkou a pracovala v Kyjevě tam, dokud se nenarodila Františka. Lepší život pak měla až v Mirotíně, kam utekli ve válce. Ale i tam znova nastala doba strachu z banderovců, a tak až když přijeli do Čech, mohla v klidu žít. Ještě lepší život nastal, když tatínek uvěřil, přestal pít a kouřit, Pán mu dal nový život a tím i celé rodině. Nevěděla však, že má slabé srdce, měla opakované záněty nervů, dostala i zánět trojklanného nervu a trpěla velkými bolestmi.

Když jsme se odstěhovali z Josefova do Lovosic, tak maminka teprve se dozvěděla, jak na tom se zdravím je. Tatínek nechtěl tedy, aby chodila do práce a aby se šetřila. Byla to také dost těžká doba po válce, jídlo bylo na lístky, oblečení na „šatenky“, muselo se šetřit. Tatínek našel zemědělskou usedlost v Režném Újezdu, ale po zjištění, že tuto usedlost dostal i další Volyňák - Větrovec, tak si našli domeček v Lovosicích a tatínek nastoupil do práce do Olejny. U domečku byla stodola, dvorek a malá zahrádka. Maminka chodila vypomáhat na pole k příbuzným a mohli si držet nějakou drůbež i prase. Měli jsme hodně králíků, tak se nám rozmnožili, že tatínek vozil plný vozík trávy, aby je uživil. Pamatuji se, že jsme někdy měli k večeři chleba s olejem, který tatínek fasoval v továrně - Olejně (nalila nám maminka na mističku olej, posolila nám ho a my jsme si omáčeli chleba).

I my jsme chodily jako děti s maminkou pomáhat na pole k sedlákům - jako k Jenikovským, Jardovi Nesvarbovi, k Slámovým do Sulejovic a k dalším. Po nějakém čase se přece maminka rozhodla, že půjde do práce a začala pracovat v kuchyni chemického internátu. Práce se jí velmi líbila, měla tam dobrý kolektiv, byla velmi oblíbena, ale na naléhání lékaře musela z kuchyně odejít, protože nesměla zvedat těžké věci, jako hrnce s jídlem apod. V kuchyni byla těžká práce a to ona se svým slabým srdíčkem nemohla dělat. Nabídlí jí, že by mohla uklízet v chemické průmyslové škole, a tak tam zůstala, až dokud se neodstěhovali do Aše v roce 1976.

Celý život si maminka přála bydlet v domku, blízko lesa, v klidném prostředí, a to se je splnilo až na konci svého života. Koupili si domeček - poměrně malý - u Aše v Malých Pasekách - s malou zahrádkou v blízkosti lesa, kde kolem byly louky a rybníček. Maminka byla nadšená, že bude moct držet kachny a husy, slepičky a králíčky. Litovala jen toho, že si nemohla vydělat na důchod, ale tatínek měl důchod dostačující, takže jim to stačilo a maminka by si ho ani neužila, protože 2. 5. 1978 si ji Pán povolal do svojí slávy. 1. 5. ještě pracovala a nic ji nebylo, v noci se jí udělalo špatně, tatínek chtěl zavolat lékaře, ale ona nechtěla, že chce zemřít doma. Přesto tatínek utíkal k telefonu a zavolal záchranku. Během 10 minut přijel lékař a okamžitě ji dával pomoc, dostala injekce, ale bylo pozdě, maminka se už neprobrala, zemřela na kolenou při modlitbě. Několik týdnů před její smrtí byla v Lovosicích a řekla tetičce Olze Slámové, že musí odjet do Aše, aby se připravila na odchod do nebe. Tetu to zarazilo, ale řekla nám to až po maminčině smrti. Také naší Olince řekla, když ji vyprovázela na nádraží k vlaku, že ji už neuvidí a s pláčem se s ní loučila, řekla jí, že by si přála, aby Milan až doroste, dostal hodnou holku za ženu. Byli jsme z toho zmateni, ale nepřikládali jsme tomu ani velkou váhu. Také Kučerovi byli u rodičů dva dny před maminčinou smrtí a říkali, že se s nimi loučila a říkala, že je už neuvidí, že brzy zemře. Ona to cítila a Pán ji to zjevil, že se blíží její odchod z této země. Tatínkovi v tu noc před smrtí, když se jí udělalo špatně, řekla, kde má připravené oblečení do rakve, že má koupit Slávince (své vnučce) deku, že ji už nestihla koupit. Že ji tatínek může pohřbít v Aši, aby neměl vydání s převozem, na což tatínek nepřistoupil, protože si přál, aby byla pochována v Lovosicích do rodinného hrobu.

Odchod naší maminky nás všechny překvapil a dlouho jsem tuto skutečnost nemohla pochopit. Stále se mi zdálo, že maminka přijede zase k nám, často jsem si ji představovala, že jde po chodníku k našemu bytu. Maminka je nejbližším člověkem, kterého máme daného Pánem Bohem, je to jediná bytost, která svému dítěti nejlépe rozumí, která dokáže vždy všechno pochopit a neskonalé milovat. Moje maminka byla asi ta nejlepší na celém světě. Nikdy na ni nezapomenu, dokud budu na světě, vždy ji budu mít před očima a chci na ni stále vzpomínat, protože její památka je pro mě trvalá a vzácná. Maminka nepoznala lásku své maminky, ale nám dětem ji dala, co jen mohla nejvíce. Vždy si na nás udělala čas a každou bolítku pofoukala a pohládila nám naše vlasy, potěšila a dodávala nám novou odvalu a sílu, měla pro nás vždy laskavé slovo. Tak ji znala nejenom rodina, ale i přátelé a známí. Také se to projevilo i na jejím pohřbu, i když přišlo, přišlo velké množství lidí.

Maminka je pro své děti nenahraditelná a ta naše nás děti přivedla k Pánu Ježíši. Maminka se za nás vroucně modlila a její prosby Pán vyslychal a věřím, že jsme jimi dosud obklopeni. Držíme se té slavně naděje, že se s ní opět setkáme u našeho Pána, až si i nás On zavolá. Tato víra nás posiluje a pomáhá nám jít cestou života, který není vždy lehký. Když jsem měla těžký astmatický záchvat, převezli mě záchrankou do Litoměřické nemocnice, byla u mě dcerka Olinka, přestala jsem dýchat.

Než mě napojili na kyslík a kapačku, tak jsem prožila zvláštní věc. Nevím, zda to byl sen, nebo to byla klinická smrt, ale jedno je jisté, že jsem viděla velké světlo, a to mě vytáhlo do prostoru. Ten prostor byl osvětlen velkým světlem, viděla jsem louku, stála jsem na břehu řeky s průzračnou vodou a na druhém břehu té řeky stála moje maminka a volala mě k sobě. Dívala jsem se do vody a zdálo se mi, že voda je velmi hluboká. Volala jsem na maminku, že nemohu k ní, protože to neprojdou, že není tady nikdo, kdo by mě na druhý břeh převezl. Maminka stále na mě mávala a zvala mě k sobě. Měla na sobě nádherné stříbrné šaty poseté zlatými hvězdičkami. Napadlo mě, kde jen mohla maminka tak nádherné šaty koupit. Když jsem byla u té řeky, tak jsem jako by v dáli slyšela pláč a to byl pláč mé dcerky Olinky, která stála u postele, držela mě za ruku, plakala a prosila o můj život.

Nevím, jak to dlouho trvalo, možná jen chvíli, ale když jsem se probudila, tak pan primář mi řekl, že už nedoufali v moji záchranu a doslova mi řekl, že se obávají, že se nevrátím zpět do života. Nepřišla ještě moje chvíle, ještě na tom břehu nebyl můj „převozník“ Pán Ježíš, která nás provede údolím stínu smrti do své slávy.

Protože astmatem trpím již mnoho let i maminka se mnou cítila a vždy mě litovala, když jsem musela ležet v nemocnici pod kyslíkem a na kapačkách.

V roce 1977 prodělala moje sestra Františka autonehodu s velmi těžkým zraněním. Zlomené krční obratle a přerušenu míchu, ochrnula od hlavy dolů. Maminka přijela a denně jezdila do nemocnice za Fanuš a starala se o ní. I další členové rodiny se zapojili do této služby. Pán Bůh udělal zázrak a sestra po rehabilitacích v Meziboří začala chodit a dodnes je schopna se částečně o sebe postarat. Důležité je, že chodí a obslouží se. Domníváme se, že tato těžká rána se podepsala na maminciném zdraví, ona to velmi těžce nesla a stále se za Fanuš modlila k Pánu. Pán Fanuš zde ponechal a maminku si odvolal do své slávy.

Olga Němečková Šedřincová